

ჩვენნი სოფელი

სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ყოველთვიური გამოცემა

მარტი/2016 ■ N6

საგაგაფხულო სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოები აქტიურად მიმდინარეობს

ნომერშია:

მართულ-შვეიცარიული წარმატებული პროექტი რაჭაში

გვ. 2

ქლიავი - აბრორჩევა ფერმერებისთვის

გვ. 8-9

შენხვედრა პანკისის ხეობის მოსახლეობასთან

გვ. 3

ღვინის საერთაშორისო მაგისტრების
ვიზიტი საქართველოში

გვ. 10-11

სოფლის მეურნეობის მინისტრის ოფიციალური
ვიზიტი კატარის სახელმწიფოში

გვ. 4

მწვანის წარმოების საინვესტიციო
შესაძლებლობები

გვ. 16

ქართულ-შვეიცარიული წარმატებული პროექტი რაჭაში

უკვე მესამე წელია რაჭის რეგიონში ქართულ-შვეიცარიული კომპანია „ბლაუნშტაინ საქართველო“ მეცხოველეობის დარგის ხელშეწყობა პროექტს ახორციელებს. პროექტის ფარგლებში სოფელ შარდომეთში კომპანიამ ააშენა კომპლექსი, რომელიც მესაქონლეობის თანამედროვე ფერმას, საერთაშორისო სტანდარტების სასაკლაოსა და ვეტერინარულ ლაბორატორიას აერთიანებს.

კომპანია „ბლაუნშტაინ საქართველო“ რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონის სხვადასხვა სოფლებში - შარდომეთში, შქმერში, ჭიორასა და გლოლაში დამატებით ფლობს მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის ფერმებს, რომელთა აშენებაც სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შეღავათიანი აგროკრედიტის პროექტის ფარგლებში განხორციელდა. ფერმები ჩართული არიან მეცხოველეობის განვითარების პროექტში, რომლის ფარგლებში კომპანია „ბლაუნშტაინ საქართველო“ მიერ მაღალპროდუქტიული ჯიშებით (შვიცი და სიმენტალი) გენეტიკურად გაუმჯობესებული ადგილობრივი კავკასიური ნაბლა ჯიშის ძროხების ფერმერებისთვის გადაცემა მოხდა. აღნიშნული ჯიშის საქონლის წონა 800-1100 კგ - მდე აღწევს. საქონლის მოვლა-პატრონობა კომპანიის სპეციალისტების ზედამხედველობით ხორციელდება.

სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ დანელია, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონის გუბერნატორთან, პაპუნა მარგველიძესთან ერთად ერთ-ერთ ასეთ ფერმაში იმყოფებოდა. ადგილობრივმა ფერმერმა ფერმის მშენებლობისთვის შეღავათიანი აგროკრედიტის პროექტით ისარგებლა, 150 000 ლარის ოდენობის სესხი აიღო და ონის მუნიციპალიტეტის სოფელ შქმერში, ზღვის დონიდან 1800 მეტრზე, მეცხოველეობის ფერმა ააშენა.

სოფლის მეურნეობის მინისტრის ოთარ დანელიას განცხადებით, სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულება მაღალმთიან რეგიონებში სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ხელშეწყობაა. აღსანიშნავია, რომ რაჭა-ლეჩხუმის რეგიონს მზარდი სასოფლო-სამეურნეო პოტენციალი აქვს, განსაკუთრებით კი, მესაქონლეობის დარგის განვითარების მიმართულებით. კომპანია „ბლაუნშტაინ საქართველო“ კი, სწორედ მესაქონლეობის დარგის სტიმულირების სამაგალითო პროექტია.

„ქართულ-შვეიცარიული სანარმო არის მოდელი, რომელიც მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს მეცხოველეობის დარგის განვითარებას. კომპანიის მიერ ადგილობრივი მოსახლეობისთვის მოხდა გენეტიკურად გაუმჯობესებული ადგილობრივი ჯიშის ძროხების გადაცემა და ფერმების შექმნა, კომპანიის სპეციალისტების ზედამხედველობით ხორციელდება ცხოველთა მოვლა-პატრონობა, მიღებულ მაღალხარისხიან პროდუქციას კი, ისევ კომპანია იბარებს. გვსურს ეს მოდელი ქვეყნის მასშტაბით, განსაკუთრებით მაღალმთიან რეგიონებში დაგნეროთ, რადგან ეს მნიშვნელოვნად განავითარებს მეცხოველეობის დარგს, ხელს შეუწყობს ცხოველთა გენეტიკის გაუმჯობესებას და პროდუქტიულობის გაზრდას“, - განაცხადა ოთარ დანელიამ.

როგორც კომპანიის „ბლაუნშტაინ საქართველო“ დამფუძნებელმა, ირაკლი კერვალიშვილმა აღნიშნა, კომპანიამ საერთო ჯამში 15 მლნ ლარზე მეტი ინვესტიცია განახორციელა და უკვე 600-მდე მსხვილფეხა პირუტყვს ფლობს. ხორცის გადამამუშავებელი სანარმო აღჭურვილია შვეიცარიულ-ფრანგული წარმოების უახლესი აპარატურით. კომპანიაში 100-მდე ადგილობრივია დასაქმებულია.

„საქართველოში პირველად, „ბლაუნშტაინ საქართველო“ თანამედროვე სტანდარტების გათვალისწინებით ე.წ. «დამნიფებულ ხორცს» წარმოება დაიწყო. პირუტყვის სპეციალური მეთოდით დაკვლის შემდეგ, 14-21 დღის განმავლობაში ხორცის განთავსება შესაბამისი ტენიანობის და ტემპერატურის მქონე მაცივრებში ხდება, რაც ხორცში

მეავიანობის მინიმუმამდე შემცირებას უწყობს ხელს. პროდუქციის წარმოების ყველა ეტაპზე ლაბორატორიული კვლევები ხორციელდება. სანარმოში სანიტარიულ-ჰიგიენური ყველა ნორმა მაქსიმალურად არის დაცული“, - აღნიშნა ირაკლი კერვალიშვილმა.

მიმდინარე წლის მარტში ქართულ-შვეიცარიული ინვესტიციით შექმნილმა კომპანიამ „ბლაუნშტაინ საქართველო“ სამოგადოებას წარმატებული საქმიანობის ანგარიში წარუდგინა. ღონისძიებას საქართველოს-პრემიერ მინისტრი გიორგი კვირიკაშვილი და მთავრობის წევრები ესწრებოდნენ.

პრემიერმა კომპანიის დამფუძნებლებს, მაქს ბლაუნშტაინსა და ირაკლი კერვალიშვილს წარმატებული საქმიანობისთვის მადლობა გადაუხადა და აღნიშნა, რომ მთავრობის მოტივაციაა, პროექტი კიდევ უფრო განვითარდეს.

„ვფიქრობ, ამ პროექტის პოტენციალი ასმაგია. ის საპილოტე მოდელი, რომელიც დაინერგა საქართველოში, ყველაზე თავსებადია ქართული სასოფლო-სამეურნეო წარმოების კულტურასთან და პროექტში ჩართული თითოეული ადამიანის მოტივაციასთან. როდესაც ჩვენ პირველად შევხვდით 2013 წელს და თქვენ ეს პროექტი წარმოადგინეთ, მიხვდით, რომ ეს არის მოდელი, რომელიც წვრილ მენარმეს უნარჩუნებს მესაკუთრის ამბიციას და ამავე დროს იძლევა საშუალებას, დაინერგოს საუკეთესო ევროპული ტექნოლოგიები საქართველოში“, - განაცხადა პრემიერ-მინისტრმა.

გიორგი კვირიკაშვილის თქმით, პროექტი ასევე ქმნის დაფინანსების საშუალებას და მასშტაბის ეკონომიას, რაც კომპანიის მიერ წარმოებული პროდუქციის კონკურენტუნარიანობას უზრუნველყოფს.

პრემიერმა აღნიშნა, რომ ეს არის მოდელი, რომელიც შეიძლება, საქართველოს ყველა რეგიონზე გავრცელდეს და კომპანიის დამფუძნებლებს ამ მიმართულებით მთავრობის მაქსიმალური მხარდაჭერის პირობა მისცა.

„მთავრობის პროგრამები, ოთხპუნქტიანი რეფორმების გეგმა ძალიან მნიშვნელოვანია, მაგრამ ყველაზე მნიშვნელოვანია ის, რასაც თქვენ აკეთებთ და ამისთვის, მინდა, უბრალოდ მადლობა გადაგიხადოთ“, - მიმართა პრემიერ-მინისტრმა „ბლაუნშტაინ საქართველოს“ დამფუძნებლებს.

კომპანია „ბლაუნშტაინ საქართველო“ უახლესი 2-3 წლის მანძილზე დამატებით 20 ფერმის შექმნას, ახალი მაღაზიების გახსნას და მერქეული ფერმების განვითარებას გეგმავს.

ზეთისხილის გადაამუშავებელი საწარმო კახეთში

სიღნაღის მუნიციპალიტეტის სოფელ საქობოში თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღჭურვილი ზეთისხილის გადამამუშავებელი პირველი საწარმო გაიხსნა. ღონისძიებას საქართველოს პრემიერ-მინისტრი გიორგი კვირიკაშვილი, სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ დანელია, კახეთის რეგიონის გუბერნატორი ირაკლი შიოლაშვილი და ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

კომპანიამ „ქართული ზეთისხილი“ საწარმო სოფლის მეურნეობის სამინისტროს „სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების თანადაფინანსების პროექტის“ ფარგლებში ააშენა.

კომპანიის მიერ განხორციელებული პროექტის საერთო საინვესტიციო ღირებულება დაახლოებით, 5 მლნ ლარია. კომპანიის დამფუძნებლის, გიორგი სვანიძის განმარტებით, პროექტის ფარგლებში გაშენდა 300 ჰა-მდე ფართობის ზეთისხილის პლანტაცია, სადაც 250 ათასი ზეთისხილის ნერგი დაირგო და აშენდა გადამამუშავებელი საწარმო.

კომპანია ზეთისხილის პირველ მოსავალს საკუთარ საწარმოში გადამამუშავებს. სოფელ საქობოში წარმოებული პროდუქცია განკუთვნილია როგორც ადგილობრივი ბაზრისთვის, ასევე საექსპორტოდ.

პრემიერ-მინისტრმა ზეთისხილის პლანტაცია და ახლადგახსნილი საწარმო დაათვალიერა. გიორგი კვირიკაშვილმა იმედი გამოთქვა, რომ საქართველოში წარმოებული პროდუქცია კონკურენტუნარიანი იქნება როგორც ადგილობრივ, ისე უცხოურ ბაზარზე.

«მისასალმებელია, რომ აღნიშნული პროექტი საქართველოდან წასული ჩვენი თანამემამულის მიერ განხორციელებული ინვესტიციით დაიწყო. პროექტის ფარგლებში გაშენდა ზეთისხილის ბაღები და კახეთის რეგიონში გაიხსნა გადამამუშავებელი საწარმო, სადაც დასაქმებულია 100 ადამიანი მეტი. კომპანია გამოუშვებს ორგანულ, ბიოლოგიურად სუფთა ზეთისხილის ზეთს და დაფასოებულ ზეთისხილს. სოფლის მეურნეობის დარგის ხელშეწყობის პროგრამებით, ჩვენ არაერთი საინტერესო პროექტი დავაფინანსეთ რეგიონში. მათ შორის ეს პროექტი ერთ-ერთი მნიშვნელოვანია და იმედი მაქვს, მსგავსი პროექტები კიდევ განხორციელდება.»- განაცხადა პრემიერმა ურნალისტებთან საუბრისას.

კომპანია „ქართული ზეთისხილი“ მომავალში საქმიანობის გაფართოებას და წარმოების გაზრდას გეგმავს.

შეხვედრა პანკისის ხეობის მოსახლეობასთან

16 მარტს, სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ დანელია სოფელ დუისში პანკისის ხეობაში მცხოვრებ ფერმერებს, ქალთა სათემო ორგანიზაციის წევრებს და ახალგაზრდებს შეხვდა. შეხვედრას სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე ლევან დავითაშვილი და სამინისტროს სისტემაში შემავალი უწყებების ხელმძღვანელი პირები ესწრებოდნენ.

შეხვედრაზე მინისტრმა დეტალურად ისაუბრა ყველა იმ პროექტზე, რომელსაც სოფლის მეურნეობის სამინისტრო დარგის ხელშეწყობისთვის ახორციელებს. ოთარ დანელიამ პანკისის ხეობის მოსახლეობას სამინისტროს საქმიანობის ანგარიშიც წარუდგინა და განხორციელებული პროექტების შედეგები გააცნო.

„ჩვენთვის მნიშვნელოვანი და პრიორიტეტულია ეკონომიკურად ნაკლებად აქტიური და მაღალმთიანი რეგიონების ხელშეწყობა. ამ მიმართულებით სოფლის მეურნეობის სამინისტრო და ზოგადად, სახელმწიფო არაერთ ღონისძიებას ახორციელებს; ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი კოოპერაციის ხელშეწყობაა, რაც სოფლის მეურნეობის დარგის განვითარებას უწყობს ხელს. პანკისის ხეობას მეცხოველეობის და მერძევეობის განვითარების დიდი პოტენციალი გააჩნია. სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების შექმნა და კოოპერატივების განვითარების ხელშეწყობი პროექტები მნიშვნელოვნად განავითარებს აღნიშნულ დარგებს. შესაბამისად, ჩვენ აქტიურ კომუნიკაციას გავაგრძელებთ მოსახლეობასთან, რათა დეტალურად გავაცნოთ სამინისტროს მიერ განხორციელებული ყველა პროექტი და მოტივაცია გავუჩინოთ მოსახლეობას ჩაერთონ აღნიშნულ პროექტებში, გაზარდონ წარმოება და მიიღონ მეტი შემოსავალი“, - აღნიშნა ოთარ დანელიამ.

პანკისის ხეობის მოსახლეობამ განსაკუთრებული ინტერესი სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების

შექმნასთან დაკავშირებით გამოხატა. შეხვედრაზე ადგილობრივებმა მინისტრს ხეობაში სარწყავი სისტემის მოკლე დროში მოწესრიგების თხოვნით მიმართეს.

შეხვედრა კითხვა-პასუხის რეჟიმში გაგრძელდა. მოსახლეობის დასმულ შეკითხვებს ოთარ დანელიამ ამომწურავი პასუხები გასცა. ადგილობრივმა მოსახლეობამ მინისტრს შეხვედრისთვის მადლობა გადაუხადა. აღნიშნა, რომ ეს არის პირველი შემთხვევა, როდესაც ხეობის მოსახლეობათან შესახვედრად და მიმდინარე პროექტებზე სასაუბროდ თავად მინისტრი ჩადის.

მოსახლეობასთან შეხვედრის შემდეგ, სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შპს „საქართველოს მელიორაციამ“ პანკისის ხეობაში, სოფელ დუისში საირიგაციო არხის აღდგენითი სამუშაოების განხორციელება დაიწყო. რამდენიმე დღეში არხში წყლის გაშვება უკვე შესაძლებელი გახდა.

25 მარტს, აღდგენილი არხი სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ოთარ დანელიამ, კახეთის მხარის გუბერნატორმა, ირაკლი შიოლაშვილმა და შპს „საქართველოს მელიორაციის“ გენერალურმა დირექტორმა, ლევან დვალმა დაათვალიერეს.

სარწყავი სისტემის მონაკვეთი, რომელზეც სარეაბილიტაციო სამუშაოები 30 წელია არ ჩატარებულა, დღეისათვის უკვე აღდგენილია. სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შპს „საქართველოს მელიორაციის“ მიერ, დუისის ტერიტორიაზე არხის 2 კილომეტრიან მონაკვეთზე სარეაბილიტაციო სამუშაოები განხორციელდა, მოეწყო სათავე ნაგებობა და სარეგულაციო ფარი.

ჩატარებული სარეაბილიტაციო სამუშაოების შედეგად, მიმდინარე წელს, სარწყავი სემონისათვის სოფელ დუისში 70 ჰექტარი მიწის ფართობი წყალუმრუნველყოფილი იქნება. ხეობაში სამელიორაციო პროექტების განხორციელება ეტაპობრივად გაგრძელდება.

„ჩვენთვის პრიორიტეტულია საზღვრისპირა და მაღალმთიანი სოფლების ხელშეწყობა. რამდენიმე დღის წინ, პანკისის ხეობის მოსახლეობასთან შეხვედრისას სარწყავი წყლის პრობლემა წამოიჭრა, ჩვენ სამუშაოები ჩავატარეთ და დღეს, არხში წყალი უკვე გაეშვა. პანკისის ხეობაში სოფლის მეურნეობის კუთხით ძალიან დიდი რესურსია და შესაძლებელია საინტერესო პროექტების განხორციელება. რაც ყველაზე მნიშვნელოვანია, დიდი დაინტერესებაა ახალგაზრდების მხრიდან და ვეცდებით, მათთვის საინტერესო პროექტები განვხორციელოთ,“ -აღნიშნა ოთარ დანელიამ.

სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შპს „საქართველოს

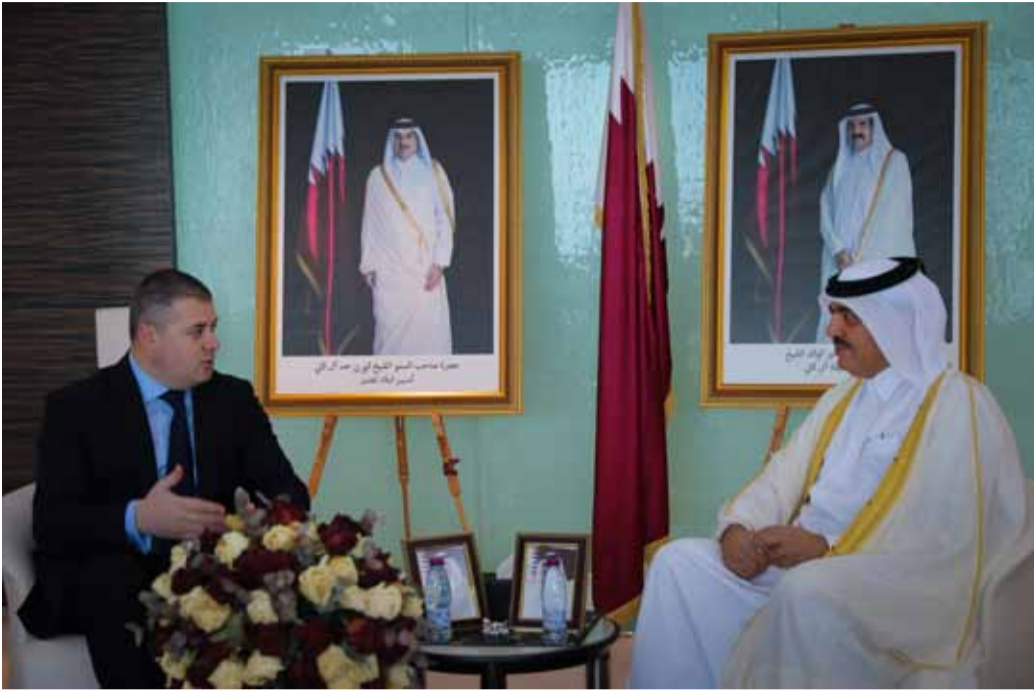
მელიორაციამ“ კახეთის რეგიონში 2012 წლიდან დღემდე სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის 25 სარეაბილიტაციო პროექტი დაასრულა, მათ შორის 3 პროექტი ახმეტის მუნიციპალიტეტში განხორციელდა. ჩატარებული სარეაბილიტაციო სამუშაოების შედეგად, 2012 წლიდან დღემდე წყალუმრუნველყოფილი მიწის ფართობი კახეთის რეგიონში 6 000 ჰა-დან 13 600 ჰა-მდე გაიზარდა.

როგორც პანკისის ხეობის უხუცესთა საბჭოს წევრმა, ხასო ხანგოშვილმა აღნიშნა, დასაფასებელია, რომ მინისტრმა დანაპირები შეასრულა და სარწყავი წყლის პრობლემის მოგვარება მოკლე დროში მოხერხდა. აღნიშნული არხი მხოლოდ სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების მორწყვისთვის არ გამოიყენება. ის 5 წისქვილს აწვდის წყალს. შესაბამისად, ხეობის მოსახლეობისთვის ორმაგად მნიშვნელოვანი საქმე გაკეთდა.

შეხვედრის ბოლოს პანკისის ხეობის მოსახლეობამ სტუმრების საპატივცემულოდ დოღი გამართა.

სოფლის მეურნეობის მინისტრის ოფიციალური ვიზიტი კატარის სახელმწიფოში

სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ დანელია ოფიციალური ვიზიტით კატარის სახელმწიფოში იმყოფებოდა. ვიზიტის ფარგლებში, დოჰაში მინისტრი თავის კოლეგას, კატარის სახელმწიფოს მუნიციპალიტეტისა და გარემოს მინისტრს, მოჰამედ ბინ აბდულა ალ რუმაიჰის და მინისტრის მოადგილეს, ჰამად ალ ხალიფას კატარის სოფლის მეურნეობის სამინისტროში შეხვდა.

შეხვედრაზე ორ ქვეყანას შორის აგროსასურსათო პროდუქციით ვაჭრობის, ინვესტიციების განხორციელების, ასევე, საქართველოდან ცხვრის, მინერალური და უალკოჰოლო სასმელების, მშრალი ხილის, თაფლის ექსპორტის საკითხებზე ისაუბრეს.

ვიზიტის ფარგლებში მინისტრებმა ხელი მოაწერეს ორ შეთანხმებას - ურთიერთგაგების მემორანდუმს სოფლის მეურნეობის სფეროში ეკონომიკური და სამეცნიერო-ტექნიკური თანამშრომლობის შესახებ კატარის სახელმწიფოსა და საქართველოს მთავრობებს შორის და ურთიერთგაგების მემორანდუმს ვეტერინარული ჯანმრთელობისა და მეცხოველეობის შესახებ საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და კატარის სახელმწიფოს მუნიციპალიტეტისა და გარემოს სამინისტროს შორის.

საქართველოს მთავრობას და კატარის სახელმწიფოს მთავრობას შორის სოფლის მეურნეობის სფეროში ეკონომიკური და სამეცნიერო-ტექნიკური თანამშრომლობის შესახებ ურთიერთგაგების მემორანდუმის ფარგლებში მხარეებს შორის თანამშრომლობა განვითარდება პერსპექტიული მიმართულებით შემდეგ სფეროებში:

- სოფლის მეურნეობის, კვების და მეცხოველეობის პროდუქტების ექსპორტისა და იმპორტის ხელშეწყობა და მხარდაჭერა;
- მეცხოველეობა;
- მემცენარეობა;
- საკვები პროდუქტების და კვების პროდუქტების გადამამუშავებელი მრეწველობა;
- სოფლის მეურნეობის სექტორის სპეციალისტების ტრენინგები;

- მხარეების სამეცნიერო-კვლევით ცენტრებს და დაწესებულებებს შორის თანამშრომლობის გააქტიურება და სოფლის მეურნეობის სფეროში ახალი თანამედროვე მეთოდების გამოყენება.
- ვეტერინარული ჯანმრთელობისა და მეცხოველეობის შესახებ საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და კატარის სახელმწიფოს მუნიციპალიტეტისა და გარემოს დაცვის სამინისტროს შორის ურთიერთგაგების მემორანდუმის ფარგლებში მხარეებს შორის თანამშრომლობა განვითარდება პერსპექტიული მიმართულებით, შემდეგ სფეროებში:
 - სათანადო ინფორმაციის გაცვლა ვეტერინარული ჯანმრთელობისა და ვეტერინარული საქმიანობის, ასევე აღნიშნულ სფეროში გამოცემული კანონ-მდებლობის შესახებ;

- ეკივოტური მდგომარეობის შესახებ ინფორმაციის გაცვლა ადრეული გაფრთხილების სისტემის საშუალებით;
- თანამშრომლობა მეცხოველეობის განვითარების, ხელოვნური განაყოფიერების, ემბრიონის გადანერგვისა და სუპეროვულაციის საკითხებში;
- ინფორმაციისა და გამოცდილების გაზიარება შინაური ცხოველების კვლევის და ცხოველების საკვების წარმოების სფეროში;
- სამეცნიერო თანამშრომლობა განათლების, ცხვრისა და თხის მოვლის, გამოკვებისა და გამრავლების სფეროში;
- ორივე ქვეყანაში ცხოველთა დაავადებებთან დაკავშირებით პერიოდულად გამოცემული ბროშურების გაცვლა;
- თანამშრომლობა სამეცნიერო ვიზიტების მეშვეობით, შინაური ცხოველების ინფექციური დაავადებების ლაბორატორიული დიაგნოსტიკის ხელშეწყობისა და ვეტერინარული მომსახურების, მეცხოველეობის პროდუქციის წარმოებაში სახელმძღვანელო და თანამედროვე მეთოდების გაცნობის, ვეტერინარული კარანტინის ნახვის და მისი მარეგულირებელი ნორმების საყოველთაოდ დაცვის მიზნით.

შეხვედრაზე კატარის სახელმწიფოს მუნიციპალიტეტისა და გარემოს მინისტრმა, მოჰამედ ბინ აბდულა ალ რუმაიჰმა აღნიშნა, რომ საქართველოსა და კატარს შორის სავაჭრო ურთიერთობის მნიშვნელოვანი პოტენციალი არსებობს. კატარი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის იმპორტიორი ქვეყანაა. განსაკუთრებული მნიშვნელობა ბიოპროდუქტების, ასევე ბოსტნეულის, მინერალური და მტკნარი წყლების, მეცხოველეობის პროდუქციის იმპორტს ენიჭება.

„ორ ქვეყანას შორის დღეს გაფორმებული მემორანდუმი

სოფლის მეურნეობის მინისტრის ოფიციალური ვიზიტი კატარის სახელმწიფოში

თანამშრომლობის პროექტების განხორციელებას შეუწყობს ხელს. მემორანდუმი საქართველოს მხარეს საშუალებას აძლევს სავაჭრო ურთიერთობები აწარმოოს არა მარტო კატართან, არამედ სპარსეთის ყურის ქვეყნებთან”, - განაცხადა შეხვედრაზე მოჰამედ ბინ აბდულა ალ რუმაიჰმა.

ოთარ დანელიას განცხადებით, ძალიან საინტერესო იყო კატარელ კოლეგასთან შეხვედრა, რადგან ორ ქვეყნას შორის თანამშრომლობის ახალ შესაძლებლობებზე გაკეთდა აქცენტი.

„რაც ყველაზე მნიშვნელოვანია, უნდა გაიზარდოს ორ ქვეყანას შორის სავაჭრო ბრუნვა, რომლის მაჩვენებელიც დღეისათვის სახარბიელო არ არის, მაშინ როცა, პოტენციალი არსებობს. გარდა ამისა, არსებობს შესაძლებლობა ინვესტიციების მოზიდვისა და აგრარულ სექტორში ერთობლივი სანარმოების აშენებისა. საპარტნიორო და თანაინვესტირების ფონდებთან ერთად, საინვესტიციო პროექტების განხორციელება იგეგმება“, - განაცხადა ოთარ დანელიამ.

კატარის სახელმწიფოში ოფიციალური ვიზიტის ფარგლებში საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ დანელია კატარის სახელმწიფოს პრემიერ-მინისტრს, შეიხ აბდულა ბინ ნასერ ბინ ხალიფა ალ თანს შეხვდა.

კატარის სახელმწიფოს პრემიერმა შეხვედრაზე აღნიშნა, რომ ორ ქვეყანას შორის სავაჭრო-ეკონომიკური ურთიერთობის განვითარებაში სოფლის მეურნეობის დარგს განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება. პრემიერის განცხადებით, სასურსათო უსაფრთხოების საკითხი კატარის

სახელმწიფოსთვის ერთ-ერთ მთავარ გამოწვევად რჩება, სწორედ ამიტომ, მნიშვნელოვანია სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის უწყვეტი და სტაბილური მიწოდება; აღნიშნულ კონტექსტში კატარის სახელმწიფო საქართველოს ერთ-ერთ სტრატეგიულ პარტნიორად განიხილება.

„საქართველოსთვის ბაზრების დივერსიფიკაცია ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პრიორიტეტია. ჩვენ გვაქვს რესურსი, საქართველო აგროსასურსათო პროდუქციის ექსპორტიორ ქვეყნად იქცეს და ამ მიმართულებით მნიშვნელოვან პროექტებს ვახორციელებთ“, - განაცხადა შეხვედრაზე ოთარ დანელიამ.

აღნიშნული ვიზიტის ფარგლებში, ოთარ დანელიამ შეხვედრა კატარის ეკონომიკისა და კომერციის მინისტრთან, შეიხ აჰმედ ბინ იასიმ ალ თანსთან, ასევე სავაჭრო-სამეურნეო პალატის თავმჯდომარის მოადგილესთან, მუჰამედ ბინ აჰმედ ბინ ტოვართან და კატარული სახელმწიფო კომპანიის „ასად ფუდი“ აღმასრულებელ დირექტორთან, ხალიდ მობარაჟ ალ დელაიმთან გამართა.

როგორც საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრთან შეხვედრაზე კატარის ეკონომიკისა და კომერციის მინისტრმა აღნიშნა, კატარის სახელმწიფოსთვის მნიშვნელოვანია საქართველოსთან სავაჭრო ურთიერთობების გაფართოება, სადაც ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციით ვაჭრობაა. მინისტრის განცხადებით, ერთობლივი საინვესტიციო პროექტების განხორციელებას, ბიზნესსექტორის ჩართულობის გააქტიურებას, ასევე, სავაჭრო მიმართულებით ლოჯისტიკის გაუმჯობესებას

განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება.

ოთარ დანელიამ მინისტრთან გამართულ შეხვედრაზე საქართველოს აგროსასურსათო პროდუქციის საექსპორტო პოტენციალზე გაამახვილა ყურადღება. მხარეებმა თბილისში ბიზნესფორუმის გამართვისა და ერთობლივი საინვესტიციო პროექტების განხორციელებაზე ისაუბრეს.

კატარის სახელმწიფოს სავაჭრო-სამეურნეო პალატის თავმჯდომარის მოადგილეს, მუჰამედ ბინ აჰმედ ბინ ტოვართან შეხვედრის მთავარი თემა ერთობლივი საინვესტიციო პროექტების განხორციელებისა და ორი ქვეყნის ბიზნესსექტორის წარმომადგენლების დაახლოების საკითხების განხილვა იყო. მხარეები შეთანხმდნენ, რომ უახლოეს მომავალში საქართველოში ერთობლივი ბიზნესფორუმი კატარული და ქართველი ბიზნესმენების მონაწილეობით გაიმართება. შეხვედრაზე ყურადღება გამახვილდა კატარის სახელმწიფოში ქართული სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის ექსპორტის საკითხებზე, მათ შორის, ცოცხალი პირუტყვის, ბოსტნეულისა და ხილის საექსპორტო პოტენციალზე.

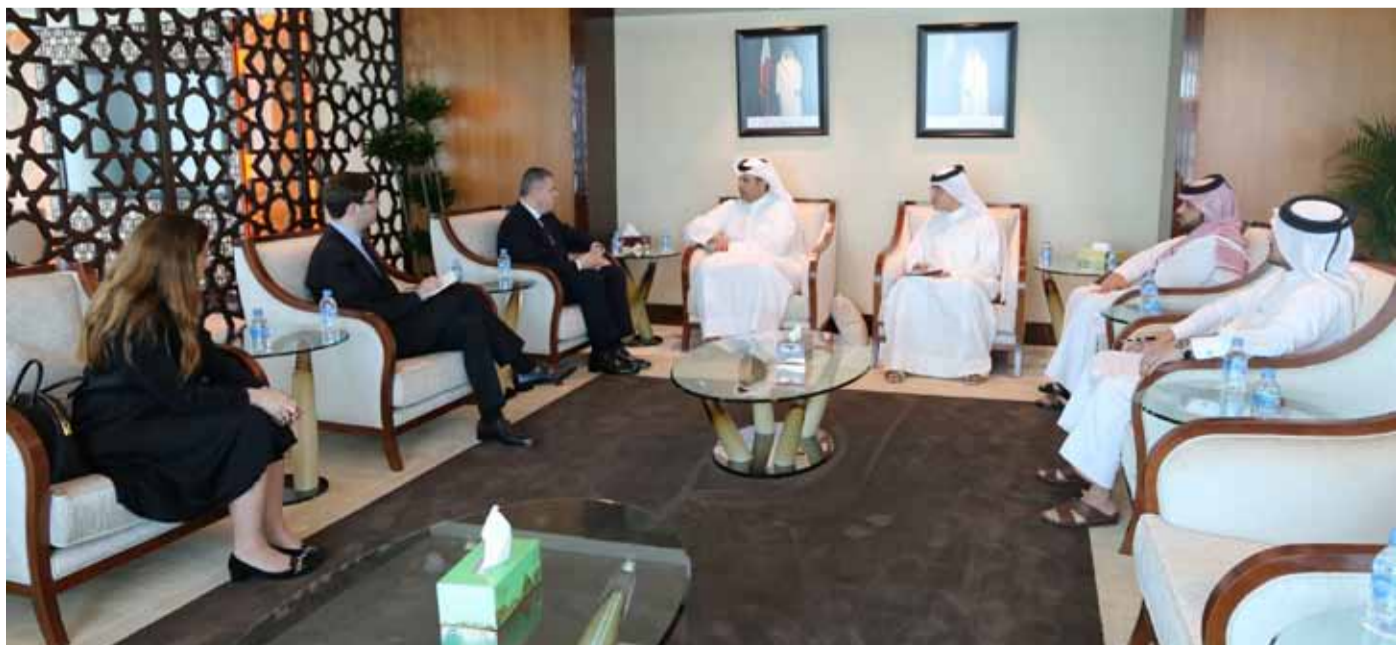
კატარული სახელმწიფო კომპანიის „ასად ფუდი“ აღმასრულებელ დირექტორთან, ხალიდ მობარაჟ ალ დელაიმთან შეხვედრაზე ოთარ დანელიამ საქართველოში არსებულ საინვესტიციო გარემოზე, ამ მიმართულებით სახელმწიფო პოლიტიკასა და ქვეყნის პოტენციალზე ისაუბრა. მინისტრმა განსაკუთრებული ყურადღება აგრარული მიმართულებით საქართველოში ინვესტიციების განხორციელებასა და ქართული სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის საექსპორტო შესაძლებლობებზე გაამახვილა. მხარეებმა შეხვედრაზე ერთობლივი პროექტების განხორციელებაზე იმსჯელეს.

კომპანია „ასად ფუდი“ მსოფლიოს არაერთ ქვეყანაში სოფლის მეურნეობის დარგის მიმართულებით მსხვილ საინვესტიციო პროექტებს ახორციელებს.

შეხვედრაზე კატარულმა მხარემ ერთობლივი სანარმოს შექმნის საკითხი დააყენა და ქართული მხარის დაინტერესების შემთხვევაში მზადყოფნა გამოთქვა ინვესტიციები სოფლის მეურნეობის მიმართულებით განახორციელოს.

კატარის სახელმწიფოში ოფიციალური ვიზიტის ფარგლებში გამართულ შეხვედრას საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველი მოადგილე ნოდარ კერესელიძე და საქართველოს სრულუფლებიანი და საგანგებო ელჩი კატარის სახელმწიფოში ეკატერინე მაიერიנג-მიქაძე ესწრებოდნენ.

კატარის სახელმწიფოში საქართველოს დელეგაციის ვიზიტი ადგილობრივი მედიასაშუალებებით აქტიურად გაშუქდა.

ხორცის პირველადი გადამუშავების სანარმო - სასაკლაო

რა უნდა იცოდეს ბიზნესოპერატორმა და რა ძირითად მოთხოვნებს უნდა აკმაყოფილებდეს ხორცის პირველადი გადამუშავების სანარმო - სასაკლაო.

ხორცის პირველადი გადამუშავების სტანდარტების დაცვა სურსათის უვნებლობის მართვის ერთ-ერთი ძირითადი ეტაპია. ამისათვის მნიშვნელოვანია შესაბამისი ინფრასტრუქტურის - სასაკლაოების არსებობა. საქართველოს მასშტაბით 90-მდე ცხოველთა სასაკლაო მოქმედებს, რომლებშიც ეტაპობრივად მიმდინარეობს საფრთხის ანალიზისა და კრიტიკული საკონტროლო წერტილების სისტემის (HACCP) დანერგვა.

მომხმარებლის ინტერესების დაცვის და უვნებელი ხორცით უზრუნველყოფის მიზნით, მნიშვნელოვანია ნარმოების მთლიანი ჯაჭვის - ფერმიდან სუფრამდე - კონტროლი. სამომხმარებლო ბაზარზე მიკვლევადი და უვნებელი ხორცის მოხვედრის ძირითადი წინაპირობა ცხოველის სასაკლაოზე ვეტერინარის ზედამხედველობით დაკვლაა.

სურსათის ეროვნული სააგენტოს მონაცემებით, სასაკლაოებზე ვეტერინარული ზედამხედველობით დაკვლილი ცხოველების რაოდენობამ 2015 წელს, 2014 წელთან შედარებით, 25 პროცენტით მოიმატა. (2015 წელს ვეტერინარული ზედამხედველობით 216 ათასი სული პირუტყვი დაიკლა, 2014 წელს კი, 150 ათასი)

სასაკლაოს მოწყობის ძირითადი პრინციპები

ხორცის რეალიზაციის მიზნით ცხოველების დაკვლა დაშვებულია მხოლოდ სასაკლაოებზე, ვეტერინარულ-სანიტარიული ზედამხედველობის ქვეშ.

ცხოველთა სასაკლაო დაშორებული უნდა იყოს დასახლებული პუნქტიდან, კომუნალური და სამრეწველო ნაგებობებიდან. მშენებლობისთვის უნდა შეირჩეს მშრალი, ოდნავ დაქანებული ადგილი წვიმის წყლის გადინებისათვის.

ნაკვეთის შერჩევისას, გასათვალისწინებელია ინფრასტრუქტურისა (გზები) და კომუნიკაციების (ელექტროენერგია, წყალმომარაგება, საკანალიზაციო სისტემა) არსებობა.

სასაკლაოს ტერიტორია, პირობითად, იყოფა ერთმანეთისაგან იზოლირებულ 3 ზონად:

1. ცხოველის (ფრინველის) მისაღები ბაზა და ცალკე სადგომი დაავადებაზე საეჭვო ცხოველებისთვის (ფრინველებისთვის);
2. სანარმო ნაგებობა;
3. ადმინისტრაციული ზონა.

სანარმოს ტერიტორია უნდა იყოს შემოღობილი, კეთილმოწყობილი და იზოლირებული, რათა გამოირიცხოს დასაკლავი ცხოველის კონტაქტი სხვა ცხოველებთან.

სანარმოს დასაკლავ-დასამუშავებელი დარბაზი იზოლირებული უნდა იყოს ტყავის დასამარილებელი განყოფილების, ნაწლავებისა და სუბპროდუქტების სათავსების, მაცივრისა და ლაბორატორიისაგან.

ჰიგიენური პირობები დაკვლის პროცესის დროს

„სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსის“, „სურსათის/ცხოველის საკვების ჰიგიენის ზოგადი წესისა“ და „სურსათის/ცხოველის საკვების ჰიგიენის გამარტივებული წესის“ შესახებ საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 25 იანვრის N173 და „ცხოველური ნარმოების სურსათის ჰიგიენის სპეციალური წესის“ შესახებ საქართველოს მთავრობის 2012 წლის 7 მარტის N 90 დადგენილებების მოთხოვნათა შესაბამისად,

- სასაკლაოში უზრუნველყოფილი უნდა იყოს მიკვლევადობა სასურსათო ჯაჭვის შესახებ;
- ცხოველთა სასაკლაოს ტერიტორია და შენობა მოწყობილი იმგვარად, რომ თავიდან იქნეს აცილებული სურსათის დაბინძურების ყველა პოტენციური წყარო;

შენობა ალიჭურვოს სათანადო ბუნებრივი ან მექანიკური ვენტილაციის საშუალებებით; ადეკვატური განათებით; ეფექტიანი სადრენაჟე სისტემით; ადეკვატურად სანმენდი, წყალგაუმტარი, შენობის უნარის არმქონე იატაკით, კედლებით და ჭერიტ; სურსათთან უშუალო შეხებაში მყოფი კოროზიისადმი მდგრადი და არატოქსიკური ზედაპირებით;

არ განხორციელდეს სარემონტო სამუშაოები სურსათის ნარმოების დროს (მცირე სარემონტო სამუშაოების გარდა); უზრუნველყოფილი იქნეს სურსათის სათანადო ტემპერატურული პირობების შენარჩუნებისა და მონიტორინგისათვის საჭირო ადეკვატური მოწყობილობები ან/და ღონისძიებები;

დაკვლის პროცედურებისათვის განკუთვნილი სივრცეები (სანარმოო ხაზები) მოწყობილი იმგვარად, რომ თავიდან იქნეს აცილებული ამ სივრცეებს შორის ჯვარედინი დაბინძურება. თუ ცხოველის დაკვლასთან დაკავშირებული სხვადასხვა პროცედურა ტარდება ერთსა და იმავე სასაკლაოში, ჯვარედინი დაბინძურების თავიდან ასაცილებლად უზრუნველყოფილი უნდა იყოს ამ პროცედურების დროში ან სივრცეში განცალკევება;

ნარმოება/გადამუშავებისათვის გამოიყენება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებთან შესაბამისი ხარისხის სასმელი წყალი;

საქმიანობასთან დაკავშირებულ იარაღებს დეზინფექცია უნდა ჩატარდეს ცხელი წყლით (არანაკლებ 82°C) ან ანალოგიური ეფექტის მქონე ალტერნატიული საშუალებებით;

გამოყენებული უნდა იყოს ისეთი შესაფუთი ან დასაფასოებელი მასალა, რომელიც აკმაყოფილებს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებს;

ნარჩენების გატანა მოხდეს იმგვარად, რომ გამოირიცხოს სურსათის დაბინძურება;

სანარმოს დასალაგებელი ინვენტარი, სარეცხი და სადებინფექციო საშუალებები, აგრეთვე, სადებინფექციო საშუალებების დასამზადებელი ქიმიური ნივთიერებები ისე უნდა განთავსდეს, რომ არ შეეხოს შესაფუთ მასალასა და სურსათს;

ადირიცხოს დასუფთავებისა და დეზინფექციის ყოველი პროცედურა თარიღისა და დროის მითითებით;

უზრუნველყოფილი უნდა იყოს ტრანსპორტირების საშუალებების, კონტეინერებისა და შესანახი ჭურჭლის ჰიგიენა, სურსათისათვის საჭირო ტემპერატურის შენარჩუნება და მონიტორინგი;

სურსათის ნარმოება/გადამუშავებაში მონაწილე პერსონალმა დაიცვას სისუფთავე, შეიმოსოს შესაფერისი, სუფთა და, საჭიროების შემთხვევაში, დამცავი ტანსაცმლით;

უზრუნველყოფილი იქნეს დასაქმებული პერსონალის შესაბამისი სწავლება ან/და ინსტრუქტაჟი სურსათის ჰიგიენის საკითხებთან დაკავშირებით;

დაინერგოს საფრთხის ანალიზისა და კრიტიკული საკონტროლო წერტილების (HACCP) სისტემა;

დაკვლის წინა და დაკვლის შემდგომი შემონგების შემდეგ, განხორციელდეს ხორცის ჯანმრთელობის ნიშანდება.

პროცედურა თარიღისა და დროის მითითებით;

უზრუნველყოფილი უნდა იყოს ტრანსპორტირების საშუალებების, კონტეინერებისა და შესანახი ჭურჭლის ჰიგიენა, სურსათისათვის საჭირო ტემპერატურის შენარჩუნება და მონიტორინგი;

სურსათის ნარმოება/გადამუშავებაში მონაწილე პერსონალმა დაიცვას სისუფთავე, შეიმოსოს შესაფერისი, სუფთა და, საჭიროების შემთხვევაში, დამცავი ტანსაცმლით;

უზრუნველყოფილი იქნეს დასაქმებული პერსონალის შესაბამისი სწავლება ან/და ინსტრუქტაჟი სურსათის ჰიგიენის საკითხებთან დაკავშირებით;

დაინერგოს საფრთხის ანალიზისა და კრიტიკული საკონტროლო წერტილების (HACCP) სისტემა;

დაკვლის წინა და დაკვლის შემდგომი შემონგების შემდეგ, განხორციელდეს ხორცის ჯანმრთელობის ნიშანდება.

დაკვლის ტექნოლოგიური ციკლი

ცხოველთა დაკვლის დროს, ტექნოლოგიური ციკლი უნდა აეწყოს იმგვარად, რომ მუშაობა მიმდინარეობდეს სასაკლაოს უსუფთაო ნაწილიდან სუფთა ნაწილის მიმართულებით.

- უსუფთაო ნაწილში შედის:
1. ცხოველთა მისაღები
 2. ცხოველთა სადგომი
 3. ცხოველთა გათიშვა, გაბრუნება
 4. დაკვლა
 5. სისხლგართმევა
 6. გატყავება (გაფუფქვა, გატრუსვა)
 7. გამოშიგვნა

- სუფთა ნაწილში შედის:
1. ტანხორცის ჰიგიენა
 2. ხორცის ინსპექტირება (ვეტსანიტარიული ექსპერტიზა)
 3. აწონვა
 4. გაგრილება
 5. დანაწევრება
 6. გადამუშავება
 7. შეფუთვა
 8. შენახვა
 9. ექსპედიცია

რა უნდა ვიცოდეთ ბრუცელოზის შესახებ

ბრუცელოზი (Brucellosis) ადამიანისა და ცხოველის სამიში ინფექციური დაავადებაა. თუ როგორ უნდა დავიცვათ თავი ამ ინფექციისგან, რა სიმპტომები ახასიათებს დაავადებას და როგორ მოვიქცეთ ცხოველებში ბრუცელოზზე ეჭვის მიტანის შემთხვევაში, სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსის მოადგილე, საქართველოს მთავარი ვეტერინარი მიხეილ სოხაძე საუბრობს.

- რა არის ბრუცელოზი და როგორ ვრცელდება დაავადება?

ბრუცელოზი ქრონიკულად მიმდინარე ადამიანისა და ცხოველის ინფექციურ-ალერგიული დაავადებაა. დაავადება ვრცელდება ინფიცირებულ ცხოველთან კონტაქტით, დაინფიცირებული რძისა და რძის პროდუქტების გამოყენებით, ავადმყოფი ცხოველის დაკვლის და მისი ტან-ხორცის, ტყავის, მატყლის დამუშავებისას. დაინფიცირების ყველაზე მეტი საშიშროება საშენიანო (მშობიარობის, მომყოლის შეჩერების და სხვა) დახმარების დროს იქმნება. დაავადებული ცხოველი უნდა დაიკლას. ბრუცელოზით დაავადებული ადამიანი არ წარმოადგენს ინფექციის წყაროს.

ბრუცელოზით დაავადებული ცხოველი მიკრობებს შარდთან და რქესთან ერთად გამოყოფს. განსაკუთრებით დიდი რაოდენობით მიკრობი გამოიყოფა მოგების (მშობიარობის) დროს; შედეგად, ინფიცირდება სადგომი, მოვლის საგნები, საკვები, წყალი და სხვა, რაც იწვევს ჯანმრთელი ცხოველების დაინფიცირებას.

ბრუცელოზი დიდ ეკონომიკურ ზარალს აყენებს სოფლის მეურნეობას.

- რა სიმპტომები ახასიათებს ბრუცელოზს?

ცხოველებში დაავადება, ძირითადად, უსიმპტომოდ მიმდინარეობს ან ვლინდება აბორტებით; ხშირად ადგილი აქვს მასტიტებს (ცურის ანთება), უნაყოფობას. დაავადება ადამიანებშიც ხშირად უსიმპტომო ან ცვალებადი კლინიკური ნიშნებით ხასიათდება. ბრუცელოზის ინკუბაციური (ფარული) პერიოდი ერთი კვირიდან რამდენიმე თვემდე გრძელდება. ახასიათებს ცხელება, ზოგადი სისუსტე, სახსრების, კუნთების და თავის ტკივილი, ოფლიანობა, წონის დაკლება, უძილობა, დეპრესია.

- როგორ ავირიდოთ თავიდან ბრუცელოზი?

ბრუცელოზის თავიდან ასაცილებლად არ უნდა მიიღოთ თერმულად დაუმუშავებელი ცხოველური პროდუქტები - უმი ან არაპასტერიზებული რძე და რძის პროდუქტები. ბრუცელოზის აღმძვრელი (გამომწვევი) 60 გრადუსზე გაცხელებისას 30 წუთში იღუპება. ადუღება ბაქტერიას მომენტალურად კლავს. ყველში ბაქტერია 25 დღიდან 1 წლამდე, ხოლო გარემოში რამდენიმე თვის განმავლობაში ძლებს.

ცხოველების მოვლისას, განსაკუთრებით მშობიარობის დროს, რეპროდუქციულ ქსოვილებთან (ახალდაბადებული ან აბორტირებული ხბო) შეხებისას, ხორცის დამუშავებისას აუცილებელია დამცავი ტანსაცმლის - ხელთათმანი,

წინსაფარი, ნიღაბი, ბოტები - გამოყენება.

- როგორ უნდა მოვიქცეთ ცხოველებში დაავადებაზე ეჭვის მიტანის შემთხვევაში?

დაავადებაზე ეჭვის მიტანის შემთხვევაში, მაგალითად, აბორტის დროს, არ შეეხოთ ცხოველს შიშველი ხელებით, თვითნებურად არ დამარხოთ ან გადაადგოთ ნაყოფი და დაუკავშირდით ვეტერინარ ექიმს, რომელიც კვლევისთვის ნიმუშებს აიღებს.

- როგორ დგინდება დიაგნოზი?

ცხოველებში ბრუცელოზის დასადგენად საჭიროა სისხლის სინჯების, ხოლო აბორტის შემთხვევაში - ნაყოფის და სანაყოფე გარსების ლაბორატორიული გამოკვლევა.

დაავადების დადგენის შემთხვევაში, ცხოველი უნდა დაიკლას სასაკლაოზე, ვეტერინარული ზედამხედველობის ქვეშ, რა დროსაც გაირკვევა, როგორ უნდა მოხდეს ხორცის გამოყენება.

- რა ღონისძიებებს ახორციელებს სახელმწიფო დაავადების პრევენციისთვის?

დაავადების პრევენციის და კონტროლის მიზნით, სურსათის ეროვნული სააგენტო ქვეყნის მასშტაბით ახორციელებს მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის სისხლის სინჯების აღებას და გამოკვლევას, ასევე, დაავადებული ცხოველის დაკვლაზე ზედამხედველობას.

სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, სურსათის ეროვნულ სააგენტოსა და გეროს სურსათისა და სოფლის

მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) შორის, 2015 წელს, ხელი მოეწერა შეთანხმებას „ბრუცელოზის პრევენციისა და კონტროლის პროგრამის ტექნიკური დახმარების შესახებ“, რაც ბრუცელოზის წინააღმდეგ ბრძოლის მრავალმხრივი სტრატეგიის განხორციელებას და კომპლექსური ღონისძიებების გატარებას ითვალისწინებს.

FAO-ს საერთაშორისო ექსპერტების რეკომენდაციებით, იგეგმება ბრუცელოზის საწინააღმდეგო მასშტაბური ღონისძიებები, კერძოდ, სისხლის ნიმუშების აღების და დაავადებული ცხოველის გამოვლენის შემდეგ, ჯანმრთელი მსხვილფეხა და წვრილფეხა მდედრი არამაკე საქონლის ბრუცელოზის საწინააღმდეგო ვაქცინაცია მაღალეფექტიანი და თანამედროვე ტექნოლოგიებით დამზადებული ვაქცინით (წვრილფეხა საქონლის შემთხვევაში - თვალში ჩანვეთების გზით), მსხვილფეხა საქონლის დიაგნოსტიკური გამოკვლევები და ვაქცინირებული საქონლის სერომონიტორინგი. აღნიშნული ღონისძიებები მკვეთრად შეამცირებს ქვეყანაში ბრუცელოზის გავრცელების საფრთხეს.

- დაბოლოს, რას ურჩევთ ცხოველის მეპატრონეებს?

იმისთვის, რომ დავიცვათ ცხოველის ჯანმრთელობა და არც გარემომყოფებს შევუქმნათ საფრთხე, აუცილებელია მასზე მუდმივი ზედამხედველობა. ითანამშრომლეთ ვეტერინართან, რომელიც გაგიწევთ საჭირო კონსულტაციას და დაგეხმარებათ ცხოველისა და ადამიანისთვის საშიში ინფექციური დაავადებების წინააღმდეგ ბრძოლაში.

ქლიავი - ჩრევა ფერმერებისთვის

ქლიავი ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი კურკოვანი კულტურაა. მისი ნაყოფის გამოყენება ხდება როგორც ნედლი, ასევე გადამუშავებული სახით. ქლიავის გადამუშავების შედეგად მიღებული პროდუქტიდან განსაკუთრებით აღსანიშნავია ჩირი, რომელზეც მოთხოვნა როგორც მთელ მსოფლიოში, ასევე საქართველოში სტაბილურად მაღალია. ქლიავისგან მზადდება წვენი, კომპოტი, მურაბა, ხილფაფა და სხვა. ქლიავის ნაყოფი მდიდარია ნახშირწყლებით - 6,5 - 14,8%; ორგანული მუავებით - 0,35 - 1,58%; პექტინოვანი ნივთიერებებით - 0,33 - 0,98%, ვიტამინებით, პოლიფენოლებით და სხვა. ქლიავი ასევე დიდი რაოდენობით შეიცავს კალიუმს, კალციუმს, მაგნიუმს, ნატრიუმს, ფოსფორს და სხვა.

ქლიავი სინათლისა და ტენის მოყვარული მცენარეა. მშრალ პირობებში ნაკლებად იძლევა მაღალი ხარისხის მოსავალს. საძირების შერჩევის შესაბამისად, კარგად ეგუება სხვადასხვა ტიპის ნიადაგს. სხვა კურკოვნებთან (მაგ., ბალი) შედარებით, უძლებს გრუნტის წყლების დგომის მაღალ დონეს. ნიადაგის შერჩევისას, დიდი მნიშვნელობა აქვს ქვენიადგს,

იგი უნდა იყოს კარგი დრენაჟის მქონე.

ქლიავის მიწისზედა ნაწილების განვითარება ჯიშებისა და გარემო ეკოლოგიური პირობების მიხედვით ძლიერ ცვალებადია - ბუჩქიდან დიდი ტანის ხეებამდე. ხე იზრდება 3 - 6 მეტრი სიმაღლის. ახალგაზრდა ასაკში სწრაფად იზრდება; სრულ მსხმოიარობაში შესვლის შემდეგ, ზრდას შედარებით ანელებს. მსხმოიარობას იწყებს (საძირების მიხედვით) დარგვიდან მე-3 - მე-5 წელს. სტანდარტულ ბაღებში საშუალო მოსავლიანობა შეადგენს 15 - 20 ტონას ჰექტარზე. ბაღის პროდუქტიული ხანგრძლივობა 20 - 30 წელს შეადგენს.

საქართველოში ქლიავი გავრცელებულია თითქმის ყველა რეგიონში. განსაკუთრებით ხარისხიანი მოსავალი მოდის მცხეთა-მთიანეთის, კახეთის, ქვემო ქართლის და შიდა ქართლის, სამცხე-ჯავახეთის და იმერეთის რეგიონებში. ადგილობრივ ბაზარზე მაღალი ხარისხის მსხვილი ზომის ქლიავზე მოთხოვნა სტაბილურად მაღალია.

ქლიავის ჯიშები

სტენლი

ამერიკული ჯიშია; მსხმოიარობაში შედის მე-4 - მე-5 წელს; ხასიათდება საშუალო-საგვიანო ყვავილობით; თვითდამტვერავი, მაღალმოსავლიანი და რეგულარულად მსხმოიარე ჯიშია; ერთი ხის საშუალო მოსავალი სრულ მსხმოიარობაში 40-50 კგ-ს შეადგენს; ნაყოფი მწიფდება სექტემბრის დასაწყისში; გამოიყენება სასუფრედ; მზადდება საუკეთესო ხარისხის ჩირი.

პრეზიდენტი

მსხმოიარობაში შედის მე-3 - მე-4 წელს; ხასიათდება საშუალო-საგვიანო ყვავილობით; მაღალმოსავლიანი და რეგულარულად მსხმოიარე ჯიშია; მწიფდება სექტემბრის ბოლოს; ხანგრძლივად ინახება სამაცივრე პირობებში; ძირითადად გამოიყენება სასუფრედ.

ემპრასი

კანადური ჯიშია; მსხმოიარობაში შედის მე-3 - მე-4 წელს; ხასიათდება საშუალო პერიოდის ყვავილობით; მაღალმოსავლიანი ჯიშია; მწიფდება აგვისტოს ბოლოს - სექტემბრის დასაწყისში; ძირითადად გამოიყენება სასუფრედ.

ქლიავი - რჩევა ფარმაცეპისთვის

ქლიავის ჯიშები

ფრინარი

ამერიკული ჯიშა; მიეკუთვნება ჩინურ-იაპონური ქლიავების რიგს; მსხმოიარობაში შედის დარგვიდან მე-2 - მე-3 წელს; ხასიათდება საშუალო პერიოდის ყვავილობით; ნაყოფი მსხვილია (70-80 გრამი), ზოგიერთი 120-130 გრამსაც აღწევს; მნიფდება აგვისტოს შუა რიცხვებში; მოითხოვს რამდენიმე ვადაში კრეფას; გამოიყენება სასუფრედ.

შავქლიავა

ადგილობრივი ჯიშა; მსხმოიარობაში შედის მე-3 - მე-5 წელს; ხასიათდება საშუალო პერიოდის ყვავილობით; მაღალმოსავლიანი ჯიშა; ერთი ხის საშუალო მოსავალი სრულმსხმოიარობაში 30-35 კგ-ია; მნიფდება აგვისტოს ბოლოს - სექტემბრის დასაწყისში; ძირითადად გამოიყენება სასუფრედ, ასევე მზადდება კარგი ხარისხის ჩირიც.

ნიდაგის მომზადება ბაღის გასაშენებლად

ქლიავის ბაღის საპლანტაჟო ხენა უნდა ჩატარდეს ბაღის გაშენებამდე წლინახევრით ადრე, თუმცა, პრაქტიკაში მისი განხორციელება ხშირად ხდება დარგვამდე 6 - 9 თვით ადრე. საპლანტაჟო ხენის სიღრმე შეადგენს 40-60 სმ-ს ნაკლებად ნაყოფიერ და 60-80 სმ-ს ნაყოფიერ მიწებზე. პლანტაჟის კარგი ალტერნატივა ღრმა ჩიხელური გამაფხვიერებელი ან რიპერით ქვენიდაგის ფენის 60 - 80 სმ სიღრმეზე დამუშავებაა.

პლანტაჟის შემდეგი ღონისძიებებია: გადახვნა, კულტივაცია დისკოებიანი კულტივატორით, კულტივაცია როტაციული კულტივატორით.

პლანტაჟის ან გადახვნის პარალელურად, უნდა მოხდეს ნიდაგის განოყიერება - ამ დროს ნაკვეთში შეგვაქვს ორგანული სასუქები (ნაკელი, კომპოსტი), ფოსფორიანი, კალიუმიანი ან კომპლექსური სასუქები. სასუქების შეტანის დროები განისაზღვრება ნიდაგის ნაყოფიერების მიხედვით, მხოლოდ წინასწარ ჩატარებული ნიდაგის ანალიზის საფუძველზე.

დარგვა

ნერგის დარგვა შეიძლება განხორციელდეს გვიან შემოდგომიდან იმ დრომდე, ვიდრე კლიმატური პირობები ამის შესაძლებლობას იძლევა. ხეხილის დარგვა შეიძლება მთელი ზამთრის განმავლობაში, თუ ნიდაგა არ არის გაყინული და ჰაერის საშუალო ტემპერატურა არ არის უარყოფითი. გაზაფხულზე ხეხილის დარგვა სასურველია დამთავრდეს 15 აპრილამდე.

ნერგი უნდა იყოს ერთწლიანი ან ორწლიანი; კარგად განვითარებული ფესვთა სისტემით; სწორი ღეროთი და არანაკლებ 140-160 სმ-ის სიგრძის. ნერგის დარგვის წინ სასურველია, სარგავი ორმო ამოღებული იყოს რამდენიმე დღით ადრე; ორმოს დიამეტრი 50-60 სმ-ია, ხოლო სიღრმე - 30-40 სმ.

ქლიავის ნამყენი ნერგის დარგვისას გასათვალისწინებელია, რომ ნერგის ნამყენი ადგილი მიწის ზედაპირიდან 4-5 სმ-ის სიმაღლეზე მაინც უნდა განთავსდეს. დარგვის შემდეგ ხდება ნამყენის გადაჭრა ნერგის ტიპისა და ფორმირების მეთოდიდან გამომდინარე (დაუტოვა ნერგი ზედაპირის დონიდან 80-90 სმ სიმაღლეზე იჭრება); შემდეგ ხდება მცენარის დამაგრება სარზე კანაფით ან სპეციალური რემინის დასამაგრებელით.

დარგვის შემდეგ ნერგი აუცილებლად უნდა მოირწყოს. 1 ნერგზე საჭიროა არანაკლებ 25-30 ლიტრი წყალი. ამის შემდეგ, მორწყვა ნერგის გახარებამდე რეგულარულად უნდა გამოგრდეს 2-3 დღის ინტერვალით. ნერგის ფესვთა სისტემის ნორმალურად განვითარებისთვის, მნიშვნელოვანია, რომ დარგვის შემდეგ ფესვები 25 - 30 დღის განმავლობაში არ განიცდიდეს ტენის დეფიციტს.

ბაღში აგროტექნიკური ღონისძიებების ჩატარებისათვის უმჯობესია, რომ ბაღი გაშენებული იყოს ერთი ჯიშით, მაგრამ დამტვერვის აუცილებლობიდან გამომდინარე მიზანშეწონილია, თითოეულ ჯიშს ჰქონდეს 1-2 დამამტვერიანებელი ჯიშები. დამამტვერიანებელი ჯიშები ბაღში შესაძლებელია განლაგდეს: ა) ყოველი მეოთხე,

(მეშვიდე) ხე რიგში; ბ) ფართო ერთ ჯიშის ზოლებად.

დარგვის სქემები

ქლიავის საძირეებად გამოყენებულია ქლიავის ნათესარები, ტყემლის ნათესარები, Ishtara (იშტარა), Mrs, Mir29 C და სხვა. ამჟამად სამრეწველო ბაღებში ფართოდ გამოიყენება მცენარეთა მართკუთხოვანი განლაგება. ქლიავის გაშენების გავრცელებული სქემებია, 5 X 3, 5 X 4, 6 X 3 და 6 X 4 მ.

ბასხვლის პრინციპები

ქლიავის ფორმირების რეკომენდებული მეთოდებია: ცენტრალურ-ლიდერული ან ჯიშური თავისებურებიდან გამომდინარე მრავალლიდერული ჯამისებრი ფორმირება.

ქლიავი ფორმირდება ლიდერული ფორმირების წესის შესაბამისად: გამოყოფენ ლიდერს, აცილებენ კონკურენტს, ახდენენ ტოტების დაქვემდებარებას. ქლიავის გასხვლისას განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობენ ტოტების დამოკლებას მსხმოიარობის ტიპიდან გამომდინარე.

მავნებლები და დაავადებები ქლიავის ბაღში

მავნებლები და დაავადებები დიდ ზიანს აყენებენ ქლიავის ნარგობას, ამცირებენ მის საექსპლუატაციო პერიოდს, აუარესებენ ნაყოფის რაოდენობრივ და ხარისხობრივ მაჩვენებლებს.

ქლიავის კულტურის ძირითადი მავნებლებია: აღმოსავლური ნაყოფჭამია, ოქროკუდა, ფოთოლხვევიები, ბუგრები, ტვიპები, ცხვირგრძელები და სხვა.

განსაკუთრებით აზიანებს ამ კულტურას შემდეგი დაავადებები: მონილიოზი, ნაცარი, კლასტეროსპოროზი, ნაცრისფერი სიდამპლე, პოლისტიგმოზი და სხვა.

ამიტომ, აუცილებელია მცენარეთა დაცვის ინტეგრირებული ღონისძიებების განხორციელება აგროვადების მკაცრი დაცვით.

სარეგულაციო კონტროლი

ხეხილის ბაღებში სარეგულაციო კონტროლისთვის გამოიყენება როგორც მექანიკური გაფხვიერება-გამარგვლის მეთოდი, ასევე ქიმიური - ჰერბიციდები. ჰერბიციდების ბაღში შეტანა ხდება მწკრივებში 80 - 100 სმ-ის ზოლებად. ბაღში იყენებენ კონტაქტურ და სისტემურ აღმოცენებამდე და აღმოცენების შემდეგ პრეპარატებს - გლიფოსატი (კლინი, ურაგანი, ნოკდაუნი და სხვა) - 4-6 ლიტრი/ჰა-ზე, გლიფოსინატი, დიქვატი - (ბასტა, რეგლონი) - 3 - 4 ლიტრი/ჰა-ზე და სხვა დაშვებული ჰერბიციდები.

მორწყვა

ქლიავის ბაღის მორწყვა შეიძლება სხვადასხვა ხერხებით მათ შორის უპირატესობა ეძლევა წვეთოვან მორწყვას.

წვეთოვანი მორწყვისას მიღებულია 2,6 ლიტრი/საათში, 4 ან 8 ლიტრი/საათში კომპენსირებადი საწვეთურების გამოყენება, რომლებიც ლატერალურ მილშია ინტეგრირებული 0.7 ან 1.0 მეტრის ინტერვალით. მილები შესაძლებელია მოთავსდეს როგორც ნიდაგის ზედაპირზე, ასევე საყრდენ სისტემაზე ან შტამბზე დაკიდების გზით.

ბანოყიერება

ქლიავის ბაღში ორგანული სასუქები (კომპოსტი, გრანულირებული ორგანული სასუქი, ნაკელი) გამოიყენება 3-4 წელიწადში ერთხელ შემოდგომა - ზამთრის ხენის დროს.

მინერალური სასუქები გამოიყენება ყოველწლიურად. აზოტი 90-120 კგ/ჰა-ზე, ფოსფორი 60-120 კგ/ჰა-ზე, კალიუმი 60-100 კგ/ჰა-ზე (მოქმედ ნივთიერებაზე გადაანგარიშებით).

მოსავლის აღება

ქლიავის კრეფის პერიოდი დგება მაშინ, როდესაც ნაყოფი მიაღწევს ჯიშისათვის დამახასიათებელ ზომას, შეფერვას და ყუნჩი ადვილად სცილდება ნაყოფსაჭაღმს. ასეთ სტადიაში მოკრეფილ ნაყოფს ახასიათებს ჯიშისათვის დამახასიათებელი გემო, არომატი და კონსისტენცია.

საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში, ქლიავის ჯიშების სიმწიფის და შესაბამისად, კრეფის ვადები მნიშვნელოვნად განსხვავებულია. იგი იწყება ივლისის შუა რიცხვებიდან (იმერეთი, ქვემო ქართლი, კახეთი) და გრძელდება სექტემბრის დასასრულამდე (შიდა ქართლი, სამცხე-ჯავახეთი, მცხეთა-მთიანეთი).

ღვინის საერთაშორისო მაგისტრების ვიზიტი საქართველოში

„მზე და დედამინა ერთად ქართული ღვინის ჭიქაში...“ - ღვინის საერთაშორისო მაგისტრების ვიზიტი საქართველოში.

ღვინის საერთაშორისო მაგისტრების ჯგუფი საქართველოს მარტის შუა რიცხვებში სტუმრობდა. მსგავსი რანგის სტუმრების ვიზიტი ძალიან მნიშვნელოვანია მსოფლიოს მასშტაბით ქართული ღვინის შესახებ ცნობადობის ამაღლებისთვის და ზოგადად, საქართველოს პოპულარიზაციისთვის.

ღვინის მაგისტრი ყველაზე პრესტიჟული წოდებაა ღვინის სფეროში. მათ მოსაზრებებს და რეკომენდაციებს დიდი მნიშვნელობა აქვს მსოფლიოს მასშტაბით. ღვინის მაგისტრის სერტიფიკატების გაცემა ინგლისში 60 წლის წინ დაიწყო, ამჟამად კი მსოფლიოს 24 ქვეყანაში 338 ღვინის მაგისტრი ჰყავს. ღვინის მაგისტრის სერტიფიკატს გასცემს დიდი ბრიტანეთის ღვინის მაგისტრების ინსტიტუტი. ამ გამოცდის ჩაბარება და სერტიფიკატის მიღება რთული და გრძელვადიანი პროცესია. ღვინის მაგისტრები და ამავე დროს ინსტიტუტის წევრები არიან მეღვინეები, მყიდველები, მეცნიერები, სომელიეები, ღვინის მწერლები, ჟურნალისტები, კრიტიკოსები და სხვა. ღვინის მაგისტრები აფასებენ სხვადასხვა კუთხის და ქვეყნის ღვინის მსოფლიოს სხვადასხვა კონკურსებზე, ხელმძღვანელობენ ღვინის შემსწავლელ კურსებს, უძღვებიან დეგუსტაციებს, აფასებენ მსოფლიო კერძო მარნებს, კონსულტაციას უწევენ სახელმწიფო მარნებს.

ღვინის სფეროში ასეთი მასშტაბური და წარმომადგენლობითი დელეგაციის ვიზიტი საქართველოში პირველად განხორციელდა. ვიზიტის ორგანიზატორები ასოციაცია „ქართული ღვინო“ და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ღვინის ეროვნული სააგენტო იყვნენ.

დიდი ბრიტანეთის ღვინის მაგისტრების ინსტიტუტის 21 კაციაანი ჯგუფის წევრები წარმომადგენდნენ მსოფლიოს 9 ქვეყანას - საფრანგეთს, დიდ ბრიტანეთს, ფინეთს, სინგაპურს, შვედეთს, აშშ-ს, გერმანიას, ბელგიას და ავსტრალიას. ჯგუფს ღვინის მაგისტრი აშშ-დან ლიზა გრანიკი ხელმძღვანელობდა.

„ღვინის მაგისტრების ინსტიტუტი აქცენტს აკეთებს მეღვინეობისა და ღვინის კულტურის განვითარებაზე. მაგისტრობა ნიშნავს კომპეტენტობას. ჩვენ დავაგემოვნეთ მაღალი ხარისხის ღვინოები და ნამდვილად შთაბეჭდილებების ქვეშ ვართ“, - აღნიშნა ლიზა გრანიკმა.

ოთხდღიანი ტურის პროგრამა საკმაოდ დატვირთული და მრავალფეროვანი იყო. მაგისტრებმა მოინახულეს ღვინის კომპანიები, სადაც გაიმართა სხვადასხვა სახეობის ქართული ღვინის პრეზენტაცია-დეგუსტაციები, სტუმრებმა სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ჯილაურას სანერგე მეურნეობაში იშვიათი ქართული ჯიშებისგან დაყენებული ღვინოებიც დააგემოვნეს.

მაგისტრები სტუმრობდნენ საქართველოს ეროვნულ მუზეუმსაც, სადაც შესაძლებლობა მიეცათ გაეცნობოდნენ საქართველოში ღვინისა და ვაზის კულტურასთან დაკავშირებულ უძველეს ნიმუშებსა და არტეფაქტებს.

ეროვნულ მუზეუმში ქართული ღვინის კულტურისა და მეღვინეობის დარგის შესახებ პრეზენტაცია ღვინის მაგისტრების ჯგუფის ხელმძღვანელმა, ლიზა გრანიკმა (მაგისტრი აშშ-დან) წარმოადგინა.

სტუმრებს ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარემ, გიორგი სამანიშვილმა მიმართა, რომელმაც მაგისტრების ვიზიტის მნიშვნელობაზე ისაუბრა.

„ღვინის საერთაშორისო მაგისტრების ასეთი წარმომადგენლობითი ვიზიტი, კიდევ ერთი დასტურია იმისა, რომ ქართული ღვინის მიმართ ინტერესი სულ უფრო და უფრო იზრდება. მაგისტრების სტუმრობის მიზანს სწორედ რომ მსოფლიო ბაზარზე ქართული ღვინის პოპულარიზაციის ხელშეწყობა წარმოადგენს. ღვინის მაგისტრების ვიზიტის ორგანიზება, არის საუკეთესო მაგალითი, თუ როგორ თანამშრომლობს სახელმწიფო სტრუქტურა, ამ შემთხვევაში სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ღვინის ეროვნული სააგენტო და კერძო სექტორი - ასოციაცია „ქართული ღვინო“, - აღნიშნა გიორგი სამანიშვილმა.

ოთხდღიანი ტურის ფარგლებში განსაკუთრებით შთაბეჭდავი და ემოციური აღმოჩნდა ვიზიტი ალავერდის მონასტერში, სადაც სტუმრები გაეცნენ ქვევრში ღვინის დაყენების უძველეს ქართულ ტექნოლოგიას, დაათვალიერეს ალავერდის სამონასტრო კომპლექსის ტერიტორიაზე მდებარე ღვინის მარანი. ალავერდის მიტროპოლიტი, მეუფე დავითი სტუმრებს თავად უწევდა მეგზურობას ტაძარში.

„ღვინის მაგისტრების ინტერესი ქვევრის ღვინის მიმართ განუსაზღვრელად დიდია. აქ მიღებული მუხტი, ემოცია და ინფორმაცია მათ საშუალებას აძლევს, რომ თავიანთ ქვეყნებსა და თავის წრეებში ისაუბრონ ქართულ ღვინოზე და ქვევრის ღვინის დაყენების ტექნოლოგიაზე“ - აღნიშნა მეუფე დავითმა.

ალავერდის სამონასტრო კომპლექსში გაიმართა მონასტრის ღვინოების დეგუსტაცია-პრეზენტაცია, რომლის დასრულების შემდეგაც ღვინის მაგისტრები აღფრთოვანებას ვერ ფარავდნენ.

„ისეთი შეგრძნება მაქვს, თითქოს წარსულში, ისტორიაში ვმოგზაურობ. ამ ღვინოს საოცარი გემო და უსაზღვრო არომატი აქვს. ღვინის ჭიქაში შეგიძლია მზე

ღვინის საერთაშორისო მაგისტრების ვიზიტი საქართველოში

და დედამიწა ერთდროულად ჩაატიო. ეს არაჩვეულებრივი ღვინოა, რომელიც ვნერგიით გავსებს. მოგინოდებთ, რომ არ შეწყვიტოთ თქვენი ტრადიციული წესებით ღვინის დაყენება, რადგან წლებმა დაამტკიცა, რომ ამ მეთოდით ფანტასტიკური ღვინო მზადდება. ქვევრის ღვინის დაყენების ქართული ტრადიციული მეთოდი მსოფლიოში უკვე აღიარა და მას, 2013 წელს გაეროს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის ორგანიზაციამ (UNESCO) არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის სტატუსი მიანიჭა. გულწრფელად ვამბობ, რომ თქვენი ღვინოები მსოფლიოს აუცილებლად უნდა გააცნოთ”, - აღნიშნა ღვინის მაგისტრმა საფრანგეთიდან ოლივერ ჰუმბრეხტმა (Olivier Humbrecht).

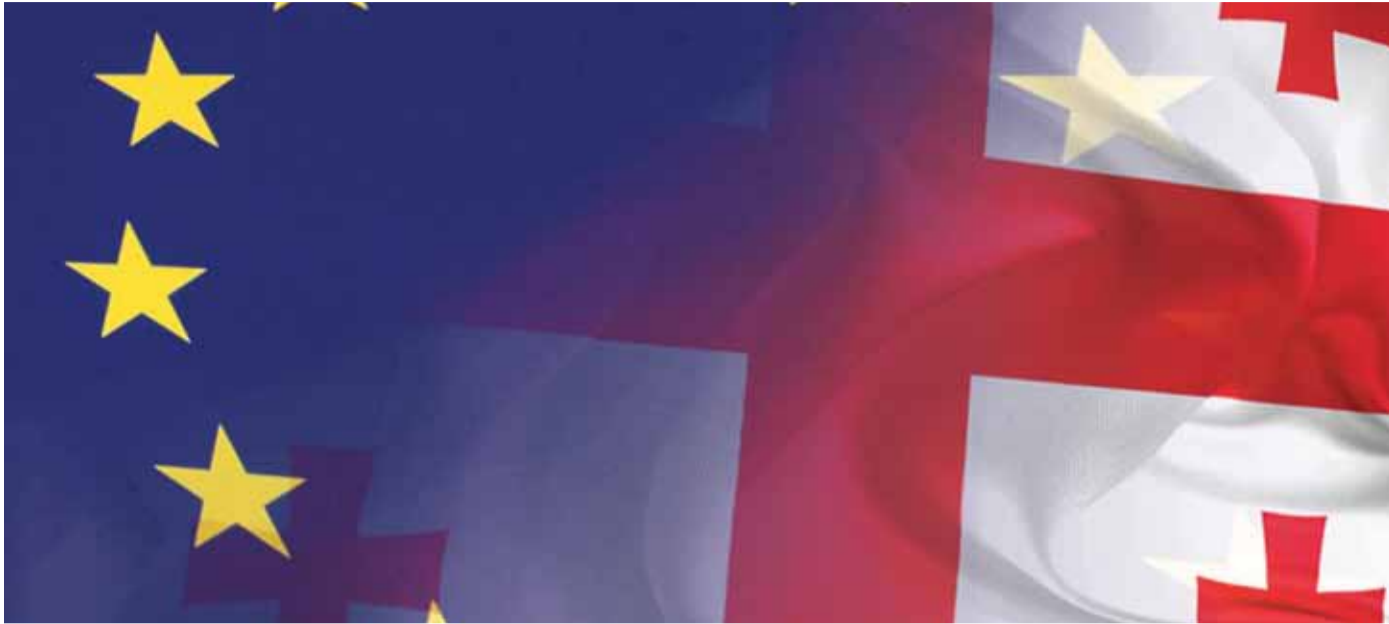
ასოციაციის „ქართული ღვინო“ აღმასრულებელი დირექტორი, თინა კვხელი აღნიშნავს, რომ სტუმრებზე განსაკუთრებული შთაბეჭდილება ქვევრის ღვინოებმა მოახდინა.

„მეღვინეობის დარგის ასეთი წარმომადგენლობითი ჯგუფი საქართველოს პირველად ესტუმრა. ვიზიტის დროს მათ ჩამოუყალიბდათ შთაბეჭდილებები საქართველოში მეღვინეობის დარგის მნიშვნელობის, ტრადიციის და კულტურის შესახებ. ღვინის მაგისტრები განსაკუთრებით გამოარჩევნენ ქვევრის ღვინოს. სტუმრებზე დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა ჯიღარას სანერგე მეურნეობამ, სადაც უნიკალური ვაზის ჯიშებია გაშენებული. ხაზგასმით უნდა ითქვას, რომ ძალიან დიდი მიღწევაა ასეთი მაღალი რანგის ჯგუფის საქართველოში დაინტერესება“, - აღნიშნა თინა კვხელმა.

ღვინის საერთაშორისო მაგისტრები საქართველოში მიღებულ შთაბეჭდილებებზე, ქართული ღვინისა და მეღვინეობის უძველეს კულტურაზე დაწერენ სტატიებს ღვინის და კულინარიულ პრესტიჟულ ჟურნალებში, პრესაში და სოციალურ ქსელებში, რაც ხელს შეუწყობს ქართული ღვინის და ზოგადად, საქართველოს პოპულარიზაციას, ასევე ტურიზმის განვითარებას, განსაკუთრებით კი, ღვინისა და კულინარიის თემით დაინტერესებული ტურისტების მოზიდვას.

გზამკვლევი - DCFTA-ის მოთხოვნები პირველადი წარმოებისთვის

გაგრძელება. დასაწყისი იხილეთ გაზეთის წინა ნომერში

გზამკვლევი განკუთვნილია პირველადი პროდუქციის მწარმოებლებისთვის, რომელთაც სურთ საკუთარი პროდუქციის ევროკავშირში ექსპორტი, ამისთვის კი საკმაოდ მაღალი სტანდარტების დაკმაყოფილება მოუწევთ. გზამკვლევი მოიცავს იმ ძირითად ნაბიჯებს, რომლებიც მწარმოებელმა უნდა გაიაროს საკუთარი საქონლის ევროკავშირში შეტანისთვის და, ამავე დროს, ისარგებლოს ნულოვანი საბაჟო დაბეგვრით.

აღნიშნული დოკუმენტი მომზადებულია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის და თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის კონსორციუმის მიერ USAID/საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ეფექტიანობის აღდგენის პროექტის (REAP) ტექნიკური დახმარების პროგრამის ფარგლებში.

მიკვლევადობასთან დაკავშირებული მოთხოვნები პირველადი წარმოებისათვის

მიკვლევადობის განსახორციელებლად აუცილებელია ბიზნესოპერატორს ჰქონდეს სათანადო ინფორმაცია, აწარმოებდეს შესაბამის დოკუმენტაციასა და ჩანაწერებს. ამისათვის, ბიზნესოპერატორმა უნდა დანერგოს ისეთი სისტემები და პროცედურები, რომლებიც, მოთხოვნის შემთხვევაში, ინფორმაციით უზრუნველყოფს კომპეტენტურ ორგანოებს საჭირო ინფორმაციით.

მწარმოებლებს, რომლებიც მოაშენებენ ცხოველებს ან აწარმოებენ ცხოველური წარმოშობის პირველად პროდუქტებს, მოეთხოვებათ იქონიონ ჩანაწერები:

- ცხოველის საკვების, მისი მახასიათებლებისა და წარმოშობის შესახებ;
- ვეტერინარული პრეპარატების შესახებ, რომლებსაც იღებენ ცხოველები;
- პრეპარატების მიღების ხანგრძლივობის, დოზებისა და რაოდენობის შესახებ;
- იმ ზოლანთროპონოზური დაავადებების (დაავადება, რომელიც გადადის ცხოველიდან ადამიანზე) არსებობის შესახებ, რომლებსაც შეეძლო გავლენა მოეხდინა ცხოველური წარმოშობის პროდუქტების უვნებლობაზე;
- ცხოველებიდან აღებული ნებისმიერი მასალის ანალიზის შედეგების შესახებ, რაც შესაძლოა მნიშვნელოვანი იყოს ადამიანის ჯანმრთელობისთვის;
- ცხოველებზე ან ცხოველური წარმოშობის პროდუქტებზე განხორციელებული ნებისმიერი შემოწმების შედეგების შესახებ;

მწარმოებლებს, რომლებიც მოიყვანენ მცენარეულ პროდუქტებს მათი შემდგომი გადამამუშავების მიზნით, მოეთხოვებათ იქონიონ ჩანაწერები:

- მცენარეთა დაცვის ქიმიური და ბიოლოგიური საშუალებების გამოყენების შესახებ;
- მცენარეთა პარაზიტებისა და ნებისმიერი დაავადების წარმოშობის შესახებ, რამაც შესაძლოა გავლენა მოახდინოს მცენარეული წარმოშობის პროდუქტების უვნებლობაზე;
- მცენარეებიდან აღებული ნებისმიერი

ნიმუშის ანალიზის შედეგების შესახებ, რაც შესაძლოა მნიშვნელოვანი იყოს ადამიანის ჯანმრთელობისთვის.

საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად, მიკვლევადობასთან დაკავშირებული მოთხოვნების შეუსრულებლობა, გამოვლენილი მონიტორინგის დროს, გამოიწვევს ბიზნესოპერატორის დაჯარიმებას.

HACCP პირველადი წარმოებისთვის

საფრთხის ანალიზისა და კრიტიკული საკონტროლო წერტილების (HACCP) პრინციპებზე დაფუძნებული სისტემის დანერგვა არ არის სავალდებულო იმ ბიზნესოპერატორებისათვის, რომლებიც მხოლოდ პირველადი წარმოების პროდუქციას აწარმოებენ.

სურსათის უვნებლობის კონტროლი

პასუხისმგებლობა სურსათის უვნებლობაზე ეკისრება ბიზნესოპერატორს და თავისი საქმიანობის ფარგლებში იგი ვალდებულია უზრუნველყოს სურსათის უვნებლობა წარმოების, გადამამუშავებისა და დისტრიბუციის ყველა ეტაპზე.

ბაზარზე განთავსებული სურსათი უნდა აკმაყოფილებდეს სურსათის უვნებლობის მოთხოვნებს. დაუშვებელია მავნე სურსათის ბაზარზე განთავსება, თუ იგი საფრთხეს უქმნის ადამიანის სიცოცხლესა და ჯანმრთელობას. თუ სურსათი მავნეა, ამ სურსათის მთელი პარტია მავნედ მიიჩნევა, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა პარტიის დეტალური შემოწმებისას დადასტურდება, რომ პარტიის დანარჩენი ნაწილი აკმაყოფილებს სურსათის უვნებლობის მოთხოვნებს.

სურსათის უვნებლობის სფეროში სახელმწიფო კონტროლის მექანიზმებს ადგენს:

ევროკავშირის რეგულაცია 882/2004 სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების შესახებ სურსათის და ცხოველის საკვების კანონმდებლობით გათვალისწინებულ მოთხოვნებთან შესაბამისობის დადგენის მიზნით;

სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსი;

საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 25 ივნისის დადგენილების მე-2 დანართი - სურსათის უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის სფეროებში ზედამხედველობის, მონიტორინგისა და სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების წესი;

საქართველოში სურსათის უვნებლობის სფეროში სახელმწიფო კონტროლს ახორციელებს საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს დაქვემდებარებული სურსათის ეროვნული სააგენტო.

ინსპექტირება

ინსპექტირება სახელმწიფო კონტროლის მექანიზმია, რომლის დროსაც ხორციელდება წარმოების, გადამამუშავებისა და დისტრიბუციის ეტაპების ცალკეული ასპექტების გამოკვლევა საწარმოში ვიზიტის საშუალებით.

ინსპექტირება შეიძლება იყოს როგორც გეგმური, რომელიც ხორციელდება რისკის შეფასების საფუძველზე განსაზღვრული პრიორიტეტების მიხედვით შემუშავებული სახელმწიფო კონტროლის წლიური პროგრამის შესაბამისად, ისე არაგეგმური, რომელიც

ხორციელდება წინასწარი გაფრთხილების გარეშე, დასაბუთებული ეჭვის არსებობის შემთხვევაში.

გეგმური ინსპექტირება მაღალი რისკის საწარმოებში ხორციელდება წელიწადში ერთხელ, ხოლო სხვა სახის საწარმოებში - ორ წელიწადში ერთხელ.

რისკის შეფასება ხორციელდება რამდენიმე კრიტერიუმის მიხედვით, რომლებიც, ძირითადად, მოიცავს პროდუქციის სახეობასა და თავისებურებებს, საწარმოო მოცულობას, მონიტორინგის შედეგებს და ა.შ.

რისკის შეფასების კრიტერიუმები შეიძლება შეიცვალოს საჭიროებიდან გამომდინარე. როგორც წესი, მაღალი რისკის საწარმოებს მიეკუთვნებიან ცხოველური წარმოშობის სურსათის მწარმოებელი ბიზნესოპერატორები, როგორც არის ცხოველთა სასაკლაო და ცხოველური წარმოშობის პროდუქციის (ძეხვი, სოსისი, ლორი, შებოლილი თევზი, ხორცის ნახევარფაბრიკატები, კონსერვები და ა.შ.) მწარმოებელი საწარმოები.

როგორც წესი, ბიზნესოპერატორები, რომლებიც აწარმოებენ მცენარეული წარმოშობის პირველად ან გადამამუშავებულ სურსათს, დაბალი ან საშუალო რისკის საწარმოებს მიეკუთვნებიან.

ინსპექტირების განხორციელებისას სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლის მიზნით, მაკონტროლებელ ორგანოს უფლება აქვს შეამოწმოს:

სურსათის წარმოების ადგილი, საწარმო, საწარმოს მიმდებარე ტერიტორია, სატრანსპორტო საშუალებები, ტექნიკისა და აღჭურვილობის მდგომარეობა და გამოყენების პირობები; ნედლეული, ინგრედიენტები, ნახევარფაბრიკატები, ტექნოლოგიური საშუალებები და სხვა პროდუქტები, რომლებიც გამოიყენება სურსათის დასამზადებლად და საწარმოებლად; მასალები და საგნები, რომლებიც კონტაქტში შედის სურსათთან, სარეცხი და სადემინფექციო საშუალებები, რომლებსაც იყენებენ ბიზნესოპერატორები თავიანთი ბიზნესის წარმოებისას; ეტიკეტირება, რომელიც ხორციელდება მზა პროდუქციის ეტიკეტზე განთავსებული ინფორმაციის მოთხოვნებთან შესაბამისობის დადგენით და საბოლოო პროდუქტი;

- აიღოს ნიმუშები ლაბორატორიული გამოკვლისათვის; გამოითხოვოს საჭირო დოკუმენტები ან სხვა მონაცემები, რომლებიც შეიცავს ინფორმაციას სურსათის შესახებ, გადაიღოს მათი ასლები და გააკეთოს ამონაწერები;
- შეამოწმოს პერსონალის ჰიგიენის დამადასტურებელი დოკუმენტები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში);
- შეაფასოს სურსათი ორგანოლეპტიკურად;
- დარღვევის შემთხვევაში, შეადგინოს ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმი;

ყველა ბიზნესოპერატორი ვალდებულია, მაკონტროლებელ ორგანოს ხელი შეუწყოს ინსპექტირების განხორციელების პროცესში.

ინსპექტირებისას დგება შესაბამისობის შეფასების აქტი ორ ეგზემპლარად, რომელთაგან ერთი ეგზემპლარი გადაეცემა ბიზნესოპერატორს, მეორე რჩება მაკონტროლებელ ორგანოში.

შესაბამისობის შეფასების აქტი დადგენილია საქართველოს მთავრობის მიერ ჰიგიენის ზოგადი მოთხოვნების შემოწმების მიზნით. აღნიშნულ აქტში ჩამოწერილია ყველა ის ჰიგიენური მოთხოვნა, რომელიც უნდა შეამოწმოს მაკონტროლებელი ორგანოს თანამშრომელმა ინსპექტირების დროს. მაკონტროლებელმა ორგანომ უნდა შეამოწმოს მხოლოდ აქტით გათვალისწინებული ჰიგიენური მოთხოვნები.

იმ შემთხვევაში, თუ ბიზნესოპერატორი არის მცირე ბიზნესი (წელიწადში 200 ათას ლარამდე ბრუნვით), რომელიც ახორციელებს პროდუქციის საბოლოო მომზად-

გზამკვლევი - DCFTA-ის მოთხოვნები პირველადი წარმოებისთვის

რეგისტრაციის პირდაპირ მიზნადებს ან მომარაგებას; ასევე, თუ სურსათი მზადდება ტრადიციული მეთოდით ან თუ საწარმო საქმიანობს მხოლოდ მაღალმთიან რეგიონში, მაშინ ასეთი ბიზნესოპერატორების მიმართ გამოიყენება გამარტივებული წესები.

შესაბამისობის შეფასების დადგენის მიზნით ინსპექტირება გამარტივებული წესით პირველადი წარმოების ობიექტებში ხორციელდება გამარტივებული წესის მოთხოვნების შემთხვევების მიხედვით. მაკონტროლებელმა ორგანომ უნდა შეამოწმოს მხოლოდ აქტით გათვალისწინებული ჰიგიენის გამარტივებული მოთხოვნები.

თუ ბიზნესოპერატორი ეთანხმება შემოწმების შედეგებს, მაშინ იგი შესაბამისობის შეფასების აქტში თავის თანხმობას მიუთითებს აქტის სპეციალურ გრაფაში და ხელს აწერს.

იმ შემთხვევაში, თუ ბიზნესოპერატორი არ ეთანხმება შესაბამისობის შეფასების აქტში მოცემულ ინფორმაციას, იგი ამის შესახებ მიუთითებს აქტის სპეციალურ გრაფაში და ხელმოწერით ადასტურებს. ამასთან, ბიზნესოპერატორს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს. იმ შემთხვევაში, თუ ადგილი აქვს კრიტიკულ შეუსაბამობას, სასამართლოს მიერ გადაწყვეტილების მიღებამდე, ბიზნესოპერატორი ვალდებულია შეაჩეროს კონკრეტული საწარმოო პროცესი. არაკრიტიკული შეუსაბამობის შემთხვევაში, რეკომენდაციების შესრულება ხდება სასამართლოს შესაბამისი გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ. კრიტიკული შეუსაბამობის არსებობისას, თუ სასამართლო გამოიტანს გადაწყვეტილებას ბიზნესოპერატორის სასარგებლოდ, მაკონტროლებელი ორგანო ვალდებულია აუნაზღაუროს ბიზნესოპერატორს კონკრეტული საწარმოო პროცესის შეჩერების შედეგად მიყენებული ზიანი.

ინსპექტირების შედეგად მაკონტროლებელმა ორგანომ შეიძლება დაადგინოს კრიტიკული ან არაკრიტიკული შეუსაბამობა.

არაკრიტიკული შეუსაბამობა არის შეუსაბამობა, რომელიც არ უქმნის პირდაპირ საფრთხეს ადამიანისა და ცხოველის სიცოცხლესა და ჯანმრთელობას და რომლის აღმოფხვრა შესაძლებელია საქმიანობის შეჩერების გარეშე.

კრიტიკული შეუსაბამობა არის შეუსაბამობა, რომელიც მაღალ რისკს უქმნის ადამიანისა და ცხოველის სიცოცხლესა და ჯანმრთელობას, რაც არის საქმიანობის დროებითი შეჩერების საფუძველი ასეთისაზის შეუსაბამობის აღმოფხვრამდე.

არაკრიტიკული შეუსაბამობის აღმოჩენის შემთხვევაში, ბიზნესოპერატორს, შეუსაბამობის გამოსწორების მიზნით, ეძლევა რეკომენდაციები და გონივრული ვადა მათ შესასრულებლად. ვადა დგინდება ორივე

მხარის მონაწილეობით. ვადის გასვლის შემდგომ, მაკონტროლებელი ორგანო ამოწმებს მხოლოდ რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობას და არ ახორციელებს საწარმოს ხელახალ ინსპექტირებას. მაგალითად, თუ საწარმოო ოთახში ფანჯრის მინა არის გატეხილი, ეს წარმოადგენს არაკრიტიკულ შეუსაბამობას, რადგან გატეხილი მინიდან საწარმოო ოთახში შეიძლება მოხვდეს მწერები, მღრღნელები და სხვ. აღნიშნული გარემოება შეიძლება გახდეს სურსათის დაბინძურების წყარო. ჩამტვრეული მინის გამოცვლის ვადა დგინდება ბიზნესოპერატორისა და მაკონტროლებელი ორგანოს თანამშრომლის ურთიერთშეთანხმების საფუძველზე.

თუ რეკომენდაციები არ იქნება შესრულებული, საწარმოო ჯარიმდება და ბიზნესოპერატორს ეძლევა ახალი გონივრული ვადა შეუსაბამობის გამოსწორებლად. განმეორებით შემთხვევაში საწარმო კვლავ ჯარიმდება და ბიზნესოპერატორს შეუჩერდება იმ სურსათის წარმოებისა და რეალიზაციის უფლება, რომელსაც ეხებოდა რეკომენდაციები.

კრიტიკული შეუსაბამობის დადგენის შემთხვევაში ბიზნეს-ოპერატორი ჯარიმდება და მაკონტროლებელი ორგანოს მიუთითებს აჩერებს საწარმოო პროცესს მანამ, სანამ არ გამოსწორებს კრიტიკულ შეუსაბამობას. მაგალითად, კრიტიკული შეუსაბამობა შეიძლება დადგინდეს საწარმოში, სადაც სურსათის დასამზადებლად გამოიყენება სასმელი წყალი, რომელიც დაბინძურებულია ფეკალიებით. შესაბამისად, საბოლოო სურსათი არის დაბინძურებული და მავნე ადამიანის ჯანმრთელობისათვის. ასეთი შეუსაბამობის არსებობა არ არის გამომწვეული ერთგვარი ქმედებით (მაგალითად, ადამიანის კონტაქტით სურსათთან) და მისი მყისიერი გამოსწორება შეუძლებელია საწარმოო პროცესის შეჩერების გარეშე. ამიტომ უნდა განხორციელდეს შესაბამისი ქმედება შეუსაბამობის აღმოსაფხვრელად (მაგალითად, სასმელი წყლის მიღების გამოცვლა).

გაცემული რეკომენდაციების შესრულების შემდეგ, ბიზნესოპერატორი უფლებამოსილია, მიმართოს მაკონტროლებელ ორგანოს კონკრეტული საწარმოო პროცესის გაგრძელების თაობაზე. მაკონტროლებელი ორგანო ამოწმებს ბიზნესოპერატორის მიერ რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობას. თუ დადგინდა, რომ ადგილი აქვს მხოლოდ არაკრიტიკულ შეუსაბამობას ან საქმიანობა სრულად შესაბამეა განსაზღვრულ მოთხოვნებს, ბიზნეს-ოპერატორს უფლება ეძლევა გააგრძელოს საწარმოო პროცესი.

ინსპექტირების განხორციელების შედეგად, მაკონტროლებელი ორგანო გაცემს შესაბამისობის შეფასების უვადო სერტიფიკატს, თუ საწარმოს საქმიანობა სრულად შესაბამეა კანონმდებლობით განსაზღვრულ მოთხოვნებს.

ეკოკავშირი - საქართველო

მოსაზრება, რომ ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმება ხელს შეუშლის საქართველოს, ჰქონდეს ვაჭრობა სხვა ქვეყნებთან - მცდარია!

ასოცირების ხელშეკრულებაზე ხელმოწერის და ევროკავშირთან თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შექმნის შემდეგ, საქართველოს აქვს შესაძლებლობა დიდი ეკონომიკური სარგებელი მიიღოს არა მხოლოდ მსოფლიოს უდიდეს (ევროპულ) ბაზარზე თავისუფალი წვდომით, არამედ შეინარჩუნოს არსებული, ან დაამყაროს ახალი ეკონომიკური ურთიერთობები სხვა, მათ შორის დსთ-ს ქვეყნებთან. მნიშვნელოვანია, რომ მიუხედავად ასოცირების ხელშეკრულებაზე ხელის მოწერისა, საქართველოს აქვს შესაძლებლობა თავად განსაზღვროს საკუთარი სავაჭრო პოლიტიკა.

ქვეყნებმა, რომლებმაც საქართველოს მსგავსად, ხელი მოაწერეს ევროკავშირთან თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმებას, უფლება აქვთ ანალოგიური ეკონომიკური ხასიათის ხელშეკრულება გააფორმონ ნებისმიერ სხვა ქვეყანასთან. შესაბამისად, საქართველოსაც ხელსაყრელი პირობების შემთხვევაში, შეუძლია გადაწყვიტოს მიიღოს საკუთარი ინტერესებიდან გამომდინარე. თუმცა, მიუხედავად იმისა, რომ ასოცირების შესახებ შეთანხმების გაფორმების შემდეგ, საქართველოს შეუძლია ჰქონდეს თავისუფალი სავაჭრო ურთიერთობები სხვა ქვეყნებთან (თავად ევროკავშირს აქვს თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმებების საკმაოდ დიდი ქსელი და ამჟამად სავაჭრო შეთანხმებაზე მოლაპარაკებებს აწარმოებს ამერიკის შეერთებულ შტატებთან, იაპონიასთან, ინდოეთთან და ა.შ.), საქართველო ვერ გახდება ნებისმიერი სხვა ქვეყნების მონაწილეობით შექმნილი საბაჟო კავშირის წევრი. საბაჟო კავშირში (მაგალითად, რუსეთის მიერ შექმნილი საბაჟო კავშირი - ე.წ. „ევრაზიული კავშირი“) განწევრიანების შემთხვევაში, ქვეყანა იძულებულია მიიღოს ამ კავშირში არსებული სავაჭრო კანონმდებლობა, აწარმოოს მის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების შესაბამისი სავაჭრო პოლიტიკა და შემოიღოს ის საბაჟო ტარიფები, რასაც ეს კავშირი გადაწყვეტს. აღნიშნული ტიპის საბაჟო კავშირი ასევე მზღდავს ევროკავშირთან თავისუფალი ვაჭრობის ორმხრივი შეთანხმების გაფორმების შესაძლებლობას. შესაბამისად, ევროკავშირთან თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შექმნის შემდეგ, საქართველოს თავისუფლად შეეძლება ერთდროულად რამდენიმე თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმებას მოაწეროს ხელი და, რაც მთავარია, აწარმოოს დამოუკიდებელი სავაჭრო პოლიტიკა ნებისმიერ ქვეყანასთან. მნიშვნელოვანია ისიც, რომ ევროკავშირი მხარს უჭერს საქართველოს შეინარჩუნოს და განავითაროს სავაჭრო თანამშრომლობა სხვა ქვეყნებთან, რადგან ეს ეკონომიკური კავშირები მნიშვნელოვანია საქართველოსთვის და ხელს არ უშლის საქართველო-ევროკავშირის სავაჭრო ურთიერთობებს.

რა არის HACCP

საფრთხის ანალიზი და კრიტიკული საკონტროლო წერტილები - HACCP საერთაშორისოდ აღიარებული სურსათის უვნებლობის მართვის სისტემაა, რომელიც სურსათის წარმოების პროცესში პოტენციური საფრთხეების დადგენას, მათ პრევენციას და აღმოფხვრას გულისხმობს.

HACCP-ის უპირატესობა კონტროლის სხვა სისტემებთან შედარებით, გამოიხატება იმაში, რომ იგი გამოიყენება სასურსათო პროდუქციის წარმოების მთელი ჯაჭვის კონტროლისათვის - ნედლეულიდან მომხმარებლისთვის მზა პროდუქციის მიწოდებამდე. სწორად ჩატარებული ანალიზით შესაძლებელია ყველა პოტენციური საფრთხის გამოვლენა, სურსათის წარმოებისა თუ დისტრიბუციისას საკონტროლო წერტილებზე დაკვირვებით მიიღწევა მაქსიმალური ეფექტი მინიმალური დანახარტებით.

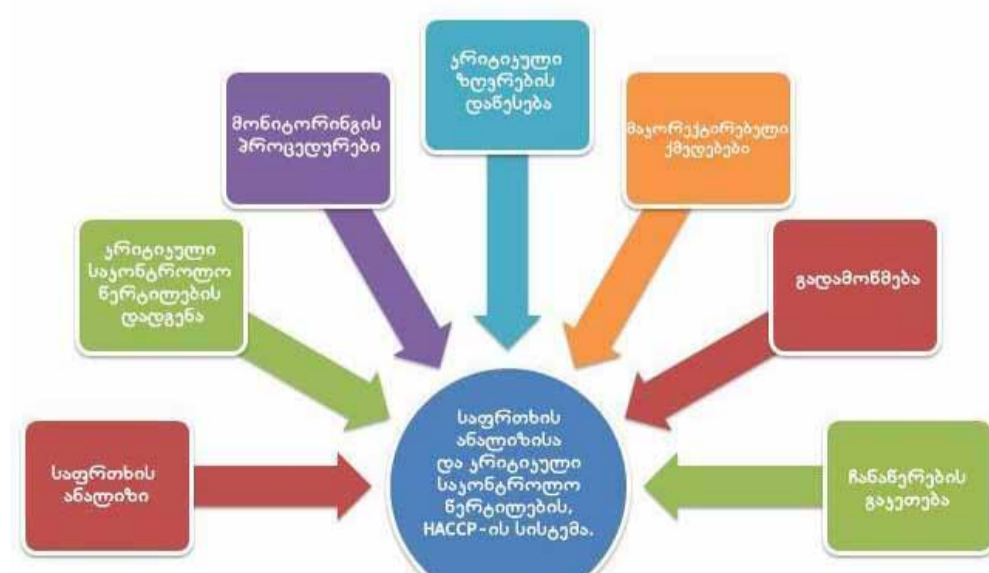
HACCP-ის გამოყენება ზრდის მომხმარებლის ნდობას წარმოებული სურსათისადმი და განაპირობებს პროდუქციის კონკურენტუნარიანობას როგორც ადგილობრივ, ასევე საერთაშორისო ბაზრებზე.

ევროსტანდარტების დამკვიდრებისთვის აღნიშნული წესების დანერგვა სავალდებულოა საქართველოშიც. ხორცის და ნედლი რძის გადამამუშავებელ საწარმოებს ეკისრებათ ვალდებულება, შემოსხენებული სტანდარტების შესაბამისად იმუშაონ.

HACCP ეფუძნება 7 ძირითად პრინციპს:

1. საფრთხის ანალიზის ჩატარება
2. კრიტიკული საკონტროლო წერტილების დადგენა
3. კრიტიკული ზღვრების დაწესება
4. მონიტორინგის პროცედურები
5. მაკორექტირებელი ქმედებები
6. გადამოწმება
7. ჩანაწერების წარმოება.

მარტში სურსათის ეროვნულ სააგენტოსა და აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) „სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ეფექტიანობის აღდგენის პროექტს“ (REAP) შორის თანამშრომლობის შესახებ მემორანდუმი გაფორმდა. შეთანხმება ცხოველთა სასაკლაოებში საფრთხის ანალიზისა და კრიტიკული საკონტროლო წერტილების HACCP-ის სისტემის დანერგვასთან დაკავშირებით მხარდაჭერას და მათთვის საკონსულტაციო ტრენინგების ჩატარებას ითვალისწინებს.

„რძის მწარმოებელი სასოფლო-სამეურნეო კომპლექსების მხარდაჭერის სახელმწიფო პროგრამა“

პროგრამის მიზნები

- საქართველოში რძისა და რძის ნაწარმის წარმოების ხელშეწყობა;
- რძის გადამამუშავებელი ინდუსტრიის წყვეტილი უზრუნველყოფა;
- სასოფლო-სამეურნეო კომპლექსების ფარგლებში თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღჭურვილი წყვეტილი რძის მიმღებ-გადამამუშავებელი საწარმოების ჩამოყალიბების სტიმულირება
- ადგილობრივი რძისა და რძის ნაწარმის ხარისხის გაუმჯობესება და კონკურენტუნარიანობის ამაღლება;
- სასოფლო-სამეურნეო კომპლექსებში არსებული მსხვილფეხა საქონლის ჯიშობრივი გაუმჯობესება;
- სოფლად მცხოვრები მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესება.

პროგრამა მოიცავს შემდეგ კომპონენტებს

- კაპიტალური ინვესტირება
- ტექნიკური დახმარება

კაპიტალური ინვესტირება

მაღალმთიან დასახლებებში რეგისტრირებულ კომპლექსებს, რომელთა მეპაიეებს წარმოადგენენ მხოლოდ სასოფლო-სამეურნეო კომპლექსები და თუ ამ სასოფლო-სამეურნეო კომპლექსის ან/და მისი მეპაიე სასოფლო-სამეურნეო კომპლექსის ან/და ამავე, სასოფლო-სამეურნეო კომპლექსების მეპაიეთა საკუთრებაში არსებული ფურების რაოდენობა ჯამურად აღემატება 50 სულს, მოთხოვნის შესაბამისად, გადაეცემათ N1 ან N2 დანართით განსაზღვრული რძის საწარმოს აღჭურვილობა.

დანართი N1

რძის საწარმოს აღჭურვილობა		
	დასახელება	რაოდენობა
1	გამაციებელი რემერვუარი (500 ლიტრი)	1
2	რძის პომპა	1
3	გენერატორი (5 კვტ)	1
4	წყლის რემერვუარი (1.5 ტონა)	1
5	ცხელი წყლით რეცხვის ავტომატი	1
6	წყლის გამაცხელებელი (200 ლიტრი)	1
7	ძაბრი (უქანგავი მეტალის)	1
8	ელექტროსასწორი	1
9	ლაქტოსკანი	1
10	PH-მეტრი	1
11	დიგიტალური თერმომეტრი	1
ხელოვნური განაყოფიერებისთვის საჭირო აღჭურვილობა		
	დასახელება	რაოდენობა
1	დიუარის ჭურჭელი (20კგ; ამოტის შესანახად)	1
2	დიუარის ჭურჭელი (11კგ)	1
3	ახურების განმსაზღვრელი დანადგარი	1
4	ხელოვნური განაყოფიერების ხელსაწყოები	1
5	რეზინის წინსაფარი	1
6	სპეცტანსაცმელი	1
7	ნიტროგენის დონის მზომი სახაზავი	1
8	ცოცხალი მასის განმსაზღვრელი ლენტა	1

დანართი N2

	დასახელება	რაოდენობა
1	ყველის სახარში აბაზანა (500 ლიტრი)	1
2	სანწეხი ურიკა	1
3	რძის პომპა	1
4	გენერატორი (5 კვტ)	1
5	წყლის რემერვუარი (1.5 ტონა)	1

6	ცხელი წყლით რეცხვის ავტომატი	1
7	წყლის გამაცხელებელი (200 ლიტრი)	1
8	ძაბრი (უქანგავი მეტალის)	1
9	ელექტროსასწორი	1
10	უქანგავი ფოლადის სამუშაო მაგიდა (2000 X 800 X 850 მმ)	1
11	ლაქტოსკანი	1
12	PH-მეტრი	1
13	დიგიტალური თერმომეტრი	1
ხელოვნური განაყოფიერებისთვის საჭირო აღჭურვილობა		
	დასახელება	რაოდენობა
1	დიუარის ჭურჭელი (20კგ; ამოტის შესანახად)	1
2	დიუარის ჭურჭელი (11კგ)	1
3	ახურების განმსაზღვრელი დანადგარი	1
4	ხელოვნური განაყოფიერების ხელსაწყოები	1
5	რეზინის წინსაფარი	1
6	სპეცტანსაცმელი	1
7	ნიტროგენის დონის მზომი სახაზავი	1
8	ცოცხალი მასის განმსაზღვრელი ლენტა	1

მთელი საქართველოს მასშტაბით, სასოფლო-სამეურნეო კომპლექსებს გადაეცემათ რძის საწარმოს აღჭურვილობა დანართი N3-ის შესაბამისად, თუ ამ სასოფლო-სამეურნეო კომპლექსის ან/და მისი მეპაიე სასოფლო-სამეურნეო კომპლექსის ან/და ამავე სასოფლო-სამეურნეო კომპლექსების მეპაიეთა საკუთრებაში არსებული ფურების რაოდენობა ჯამურად შეადგენს არანაკლებ 150 სულს.

დანართი N3

	დასახელება	რაოდენობა
1	გამაციებელი რემერვუარი (1000 ლიტრი)	1
2	გამაციებელი რემერვუარი (500 ლიტრი)	1
3	რძის პომპა	1
4	გენერატორი (10 კვტ)	1
5	წყლის რემერვუარი (1.5 ტონა)	1
6	ცხელი წყლით რეცხვის ავტომატი	1
7	წყლის გამაცხელებელი (200 ლიტრი)	1
8	ძაბრი (მეტალის)	1
9	ელექტროსასწორი	1
10	ყველის სახარში აბაზანა (500 ლიტრი)	1
11	უქანგავი ფოლადის სამუშაო მაგიდა (2000 X 800 X 850 მმ)	1
12	სანწეხი ურიკა	1
13	ლაქტოსკანი	1
14	PH-მეტრი	1
15	დიგიტალური თერმომეტრი	1
ხელოვნური განაყოფიერებისთვის საჭირო აღჭურვილობა		
	დასახელება	რაოდენობა
1	დიუარის ჭურჭელი (20კგ; ამოტის შესანახად)	1
2	დიუარის ჭურჭელი (11კგ)	1
3	ახურების განმსაზღვრელი დანადგარი	1
4	ხელოვნური განაყოფიერების ხელსაწყოები	1
5	რეზინის წინსაფარი	1
6	სპეცტანსაცმელი	1
7	ნიტროგენის დონის მზომი სახაზავი	1
8	ცოცხალი მასის განმსაზღვრელი ლენტა	1

„რძის მწარმოებელი სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერის სახელმწიფო პროგრამა“

მთელი საქართველოს მასშტაბით, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივებს გადაეცემათ რძის საწარმოო აღჭურვილობა დანართი N 4-ის შესაბამისად, თუ კოოპერატივის ან/და მისი მეპაიე სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის ან/და ამავე კოოპერატივის მეპაიეთა საკუთრებაში არსებული ფურების რაოდენობა ჯამურად შეადგენს არანაკლებ 300 სულს.

დანართი N4

დასახელება	რაოდენობა	
1	გამაცივებელი რეზერვუარი (1500 ლიტრი)	1
2	გამაცივებელი რეზერვუარი (1000 ლიტრი)	1
3	გამაცივებელი რეზერვუარი (500 ლიტრი)	1
4	რძის პომპა	1
5	გენერატორი (10 კვტ)	1
6	წყლის რეზერვუარი (1.5 ტონა)	1
7	ცხელი წყლით რეცხვის ავტომატი	1
8	წყლის გამაცხელებელი (200 ლიტრი)	1
9	ძაბრი (მეტალის)	1
10	ელექტროსასწორი	1
11	ყველის სახარში აბაზანა (500 ლიტრი)	1
12	უჟანგავი ფოლადის სამუშაო მაგიდა (2000 X 800 X 850 მმ)	1
13	საწნეხი ურიკა	1
14	ლაქტოსკანი	1
15	PH-მეტრი	1
16	დიგიტალური თერმომეტრი	1
ხელოვნური განაყოფიერებისთვის საჭირო აღჭურვილობა		
დასახელება	რაოდენობა	
1	დიუარის ჭურჭელი 20კგ (ამოტის შესანახად)	1
2	დიუარის ჭურჭელი 11კგ	1
3	ახურების განმსაზღვრელი დანადგარი	1
4	ხელოვნური განაყოფიერების ხელსაწყოები	1
5	რემინის წინსაფარი	1
6	სპეცტანსაცმელი	1
7	ნიტროგენის დონის მზომი სახაზავი	1
8	ცოცხალი მასის განმსაზღვრელი ლენტა	1

კაპიტალური ინვესტირება არ მოიცავს იმ შენობა-ნაგებობის აშენება-მონყობის/რეკონსტრუქციის სამუშაოებს, რომელშიც განთავსდება შესაბამისი ინფრასტრუქტურა. შენობა-ნაგებობის აშენება ან/და მონყობა/რეკონსტრუქცია წარმოადგენს პროგრამის მონაწილის ვალდებულებას, რომელიც უნდა შესრულდეს პროგრამაში მონაწილეობის შემთხვევაში, მონაწილესთან გაფორმებული ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისად.

ინფრასტრუქტურის შესყიდვა ხორციელდება სააგენტოს მიერ თითოეული მონაწილის მიერ მოთხოვნილი ნედლი რძის შემკრები პუნქტის წარმადობის შესაბამისად, ამავე პროგრამით გათვალისწინებული პირობების მიხედვით.

მონაწილისათვის ნედლი რძის შემკრები პუნქტის მონყობილობების და დანადგარების მონტაჟი ხორციელდება სააგენტოს მიერ, კაპიტალური ინვესტირების ფარგლებში.

სააგენტოს მიერ კონკრეტული მონაწილისათვის საჭირო ინფრასტრუქტურის შესყიდვა განხორციელდება მონაწილის პროგრამაში რეგისტრაციის თაობაზე მიღებული გადაწყვეტილების საფუძველზე.

ტექნიკური დანართები

მონაწილეს არ აქვს უფლება, უარი თქვას ტექნიკური დანართების მიღებაზე და ვალდებულია ხელშეკრულების მოქმედების მთელი პერიოდის განმავლობაში პირნათლად შეასრულოს ტექნიკური დანართების გამწვანების მიერ სწავლებისა და კონსულტაციების ფარგლებში მიღებული მითითებები და რეკომენდაციები.

მონაწილე მიიღებს ტექნიკურ დანართებს შემდეგი მიმართულებების შესაბამისად:

- ნედლი რძის შემკრები პუნქტის ფუნქციონირებასთან დაკავშირებული ტექნიკური და მეთოდოლოგიური საკითხები;
- სურსათის/ცხოველის საკვების მწარმოებელი საწარმოს/დისტრიბუტორის ჰიგიენის ზოგადი წესით, სურსათის უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსით განსაზღვრული და ასევე, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი სპეციფიკური მოთხოვნები ნედლი რძის მიმართ;
- ადგილზე ნედლი რძის ფიზიკურ-ქიმიური და ორგანოლექტიური მახასიათებლების ლაბორატორიული გამოკვლევისათვის შესაბამისი მეთოდოლოგიური საკითხები;
- ხელოვნურ განაყოფიერებასთან და აღჭურვილობის გამოყენებასთან დაკავშირებული ცოდნა და უნარები.

პროგრამაში მონაწილეობის მიღების უფლება აქვთ იმ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივებს, რომლებიც პროგრამაში მონაწილეობის განაცხადის წარდგენისას აკმაყოფილებენ შემდეგ პირობებს:

- „სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად მინიჭებული აქვს სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის სტატუსი;
- განაცხადის წარდგენისას სააგენტოსაგან არ აქვს მიღებული რეკომენდაცია საქმიანობაში ხარვეზის გამოსწორების შესახებ. გარდა იმ შემთხვევისა, თუ კოოპერატივს მსგავსი რეკომენდაცია მიღებული აქვს განაცხადის წარდგენამდე და წარმოადგენს ხარვეზის აღმოფხვრის შესახებ შესაბამის მტკიცებულებას;
- საკუთრებაში ჰყავს ამ პროგრამით დადგენილი ფურების რაოდენობა;
- არ გააჩნია საგადასახადო დავალიანება;
- საკუთრებაში გააჩნია სსიპ - საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოში საკადასტრო კოდით რეგისტრირებული მინის ნაკვეთი, ან შენობა, სადაც სურს ნედლი რძის შემკრებ-გადამამუშავებელი პუნქტის მონყობა, რომელიც სსიპ - სურსათის ეროვნული სააგენტოს დასკვნის შესაბამისად, აკმაყოფილებს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებს.

პროგრამაში მონაწილეობაზე ელექტრონული განაცხადის წარდგენა

პროგრამაში მონაწილეობაზე განაცხადის მიღება წარმოებს ელექტრონული ფორმით, სააგენტოს

მიერ წინასწარ განსაზღვრულ ვადებში, რომელიც არ უნდა იყოს 15 კალენდარულ დღეზე ნაკლები. განაცხადის წარდგენა შესაძლებელია სააგენტოს ოფიციალური ვებ-გვერდის მეშვეობით (www.acda.gov.ge).

განაცხადის წარდგენის შემდეგ, ხორციელდება პრეტენდენტის რეგისტრაცია. რეგისტრაციის დროს პრეტენდენტის მიერ შესაბამისი მონაცემების არასწორად წარდგენის შემთხვევაში, მის სააგენტო უგზავნის შეტყობინებას ხარვეზის არსებობასთან დაკავშირებით, რომლის გამოსასწორებლად განესაზღვრება არაუმეტეს 10 (ათი) სამუშაო დღე. შეტყობინების გაგზავნა ხდება პრეტენდენტი სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის ოფიციალური ელექტრონული ფოსტის მისამართზე და ძალაში შედის გაგზავნისთანავე.

იმ შემთხვევაში თუ პრეტენდენტის მიერ არ მოხდება ხარვეზის აღმოფხვრა დადგენილ ვადაში, განაცხადი დარჩება განუხილველი.

პროგრამით გათვალისწინებული მხარდაჭერის მიღების წინაპირობები

იმ შემთხვევაში, თუ დაკმაყოფილება პრეტენდენტის განაცხადი, მონაწილესა და სააგენტოს შორის ფორმდება ხელშეკრულება, რომელიც ითვალისწინებს პროგრამის ფარგლებში კაპიტალური ინვესტირებისა და ტექნიკური მხარდაჭერის მიღებამდე და მიღების შემდეგ პროგრამის მონაწილის მხრიდან შესასრულებელ შემდეგ ვალდებულებებს (წინაპირობებს):

- მონაწილე კოოპერატივს, მის მეპაიე სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივს ან/და მათ მეპაიეებს საკუთრებაში ჰყავთ კანონმდებლობით დადგენილი წესით სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტოს მიერ რეგისტრირებული ფურების ამ პროგრამით განსაზღვრული რაოდენობა;
- მონაწილეს მონყობილი აქვს ან იღებს ვალდებულებას მონაწილედ აღიარებიდან არაუმეტეს 3 თვის ვადაში მოაწყოს რძის შემკრებ-გადამამუშავებელი პუნქტისათვის შესაბამისი შენობა-ნაგებობა, რომელიც სსიპ - სურსათის ეროვნული სააგენტოს დასკვნის შესაბამისად, აკმაყოფილებს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებს;
- მონაწილემ ხელშეკრულებით დათქმულ ვადებში შეასრულა კაპიტალური ინვესტირების და ტექნიკური მხარდაჭერის მიღებამდე შესასრულებელი, ხელშეკრულებით ნაკისრი სხვა ვალდებულებები.

იმ შემთხვევაში, თუ პროგრამის მონაწილემ შეასრულა პროგრამით განსაზღვრული ყველა ვალდებულება, დოკუმენტური დასაბუთებების სრულად მიღებიდან არაუმეტეს 20 (ოცი) სამუშაო დღის ვადაში მონაწილეს ეცნობება პასუხი მიღებული გადაწყვეტილების შესახებ.

იმ შემთხვევაში, თუ მონაწილის მიერ სრულად არ არის წარმოდგენილი ამ პროგრამით განსაზღვრული დოკუმენტური დასაბუთებები, ან დაფიქსირებულია სხვა ხარვეზი, რაც აფერხებს სააგენტოს მხრიდან ამ პროგრამით გათვალისწინებული ინფრასტრუქტურის გადაცემაზე დადებითი გადაწყვეტილების მიღებას, სააგენტო მონაწილეს დამატებით განუხარავებს ვადას, არაუმეტეს ერთ თვეს და წარმოდგენილ დოკუმენტაციას განიხილავს წარმოდგენიდან 10 (ათი) სამუშაო დღის ვადაში.

იმ შემთხვევაში, თუ მონაწილე ვერ აკმაყოფილებს ამ პროგრამით განსაზღვრულ მოთხოვნებს, სააგენტო უფლებამოსილია ამ პროგრამით გათვალისწინებული კაპიტალური ინვესტირება, დადგენილი პირობების შესაბამისად, განახორციელოს სხვა სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივში.

თითოეული ვალდებულების შესრულების შესახებ მისაღები დოკუმენტური დასაბუთების სახეობას ადგენს სააგენტო.

კაპიტალური ინვესტირების მიღების შემდგომ, მონაწილის მიერ შესასრულებელი ვალდებულებები

პროგრამის მონაწილე ვალდებულია, ხელშეკრულების გაფორმებიდან 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში:

- არ დაუშვას ამ პროგრამაში ჩართული იმ მინის ნაკვეთის გასხვისება, რომელზეც განთავსებულია შენობა-ნაგებობა და ინფრასტრუქტურა, გარდა სააგენტოს წინასწარი ნებართვით სხვა სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივზე ამ პროგრამით გათვალისწინებული პირობებით გასხვისებისა;
- უზრუნველყოს საწარმოში უსაფრთხოების აუცილებელი ნორმების დაცვა;
- დაიცვას ამ პროგრამით გათვალისწინებული ფურთა მინიმალური რაოდენობა;
- შეინარჩუნოს სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის სტატუსი;
- შესაბამისი ვადების დაცვით, პერიოდულად აწარმოოს ფურების გამოკვლევა და ვეტერინარული კონტროლი;
- აწარმოოს ნედლი რძის მიღების ყოველდღიური აღრიცხვის დოკუმენტაცია;
- 2017 წლის პირველი იანვრიდან უზრუნველყოს არსებული მსხვილფეხა საქონლის არანაკლებ 30%-ის დაგრილება მხოლოდ ხელოვნური განაყოფიერების გზით, აწარმოოს ჩანაწერები და აღნიშნულის შესახებ სააგენტოს წარუდგინოს შესაბამისი დოკუმენტაცია (თარიღის და გამოყენებული ჯიშის მითითებით);
- დაიცვას საქართველოს კანონმდებლობითა და ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სხვა ვალდებულებები.

იმ შემთხვევაში, თუ პროგრამის ფარგლებში გაფორმებული ხელშეკრულებიდან 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში პროგრამის მონაწილეს სურს რძის შემკრები პუნქტის ადგილის შეცვლა, ამის შესახებ მან წინასწარ წერილობით უნდა აცნობოს სააგენტოს. სააგენტოს ნებართვის შემთხვევაში, რძის შემკრებ-გადამამუშავებელი პუნქტის მონყობა პროგრამით გათვალისწინებული ყველა მოთხოვნის დაცვით, არ ჩაითვლება პროგრამაში მონაწილეობის პირობის დარღვევად.

კაპიტალური ინვესტირების მიღების შემდგომ, მონაწილის მიერ ნაპისრი ვალდებულებების შემსრულებლობის სამართლებრივი შედეგები

პროგრამის მონაწილის მიერ, კაპიტალური ინვესტირების მიღების შემდგომ, ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების ნაწილობრივ ან/და სრულად შეუსრულებლობის შემთხვევაში, რაც დასტურდება სააგენტოს შესაბამისი დასკვნით, სააგენტო კოოპერატივს განუხარავებს შესაბამისი ვალდებულების შესრულებისათვის დამატებით ვადას, მაგრამ არაუმეტეს 2 თვისა. პროგრამის მონაწილე ვალდებულია, აღნიშნულ ვადაში უზრუნველყოს დაფიქსირებული ხარვეზის აღმოფხვრა. ხელშეკრულებით დაწესებული ვადის უმედეგოდ გასვლის შემთხვევაში პროგრამის მონაწილესთან დადებული ხელშეკრულება წყდება.

იმ შემთხვევაში, თუ ხელშეკრულების შეწყვეტისას მონაწილეს მიღებული აქვს კაპიტალური ინვესტირება, ის ვალდებულია, ხელშეკრულების შეწყვეტიდან 3 (სამი) თვის ვადაში უზრუნველყოს მისთვის გადაცემული ინფრასტრუქტურის ღირებულების 100 %-ის გადახდა.

მონიტორინგი

პრეტენდენტის მიერ განაცხადით წარმოდგენილი მოთხოვნების შესაბამისობისა და მონაწილესთან გაფორმებული ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების შესრულების საველე ან/და დოკუმენტურ მონიტორინგს ახორციელებს სააგენტო.

საველე და დოკუმენტურ მონიტორინგს ექვემდებარება პრეტენდენტი და მონაწილე პროგრამის განხორციელების ნებისმიერ ეტაპზე.

მონაწილე პროგრამის ფარგლებში მონიტორინგს ექვემდებარება ხელშეკრულების გაფორმებიდან 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში.

მწვანელის წარმოების საინვესტიციო შესაძლებლობები

საქართველოში მწვანელი ტრადიციულად იწარმოება და მას მაღალი საექსპორტო პოტენციალი აქვს. მწვანელის ძირითადი მწარმოებელი რეგიონებია: იმერეთი (წყალტუბო, სამტრედია) და სამეგრელო (ზუგდიდი, სენაკი). ხელსაყრელი კლიმატური პირობებიდან გამომდინარე, იმერეთის რეგიონი მწვანელის წარმოებისთვის იდეალური ადგილია. შემოდგომა-ზამთარი-გაზაფხულის პერიოდში მწვანელის წარმოება სათბურებში გათბობის გარეშე შესაძლებელია, რაც სანარმოო ხარჯებს მნიშვნელოვნად ამცირებს. მაღალი გემური თვისებები მიიღწევა განსაკუთრებული მიკროკლიმატითა და წარმოების ტექნოლოგიურ პროცესებში ძირითადად ორგანული სასუქების გამოყენებით. მწარმოებლების უმეტეს ნაწილს არ გააჩნია Global Gap-ის სერტიფიკატი, რაც ევროპის ქვეყნებში ექსპორტის შესაძლებლობებს აბრკოლებს.

საინვესტიციო შესაძლებლობები

- მაღალკონდიციური თესლის წარმოების განვითარება
- წარმოების საშუალებების მიწოდება (სასათბურე კონსტრუქციები, მინის მასალები, სარწყავი სისტემები, მცენარეთა დაცვის საშუალებები, სასუქები და სხვა)
- ღია და დახურულ გრუნტში წარმოება
- სასოფლო-სამეურნეო მანქანა-დანადგარებისა და ხელსაწყოების მიწოდება
- პროდუქციის შენახვისთვის მომსახურების მიწოდება, რომელიც აღჭურვილია კლიმატკონტროლირებადი სისტემებით
- პირველადი პროდუქციისთვის შესაფუთი მასალების წარმოება
- სატვირთო გადაზიდვების მომსახურების მიწოდება, რომელიც აღჭურვილია კლიმატკონტროლირებადი სისტემებით

ფინანსური მაჩვენებლები *	
ფართობი (სათბური)	13ა
საწყისი საინვესტიციო კაპიტალი	740 000 ლარი
უკუგების პერიოდი	მე-5 წელი
IRR (8 წელი)	18 %

* მაჩვენებლები ეყრდნობა პირობით გათვლებს და გაანგარიშებულია 2015 წლის იანვარ-თებერვალში არსებული მონაცემების საფუძველზე

ბაზრები

